პროლეტარიელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 269 (20615) — ხუთშაბათი, 23 ნოემბერი, 1989 წელი. — ფასი 8 კაპ.

სესიის დღიური

ჩვენი ქვეყნის საპარლამენტო პრაქტიკა ბოლო დრომდე მნიშვნელოვანწილად ემყარე ბოდა თვითმოქმედ სიფუძველს. „დემოკრატიის სწავლებას“ არ ჩაუვლია ხარვეზებისა და უხერხულობის გარეშე, როგორც სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატებისათვის, ისე მათი ამომრჩევლებისათვის. და აი დადგა თვით „კანონმდებლებისათვის მარგლამენტრერეული დოკუმენტების მიღების ჟამი.

სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს სესიის დღის პლენარულ სხდომაზე 21 ნოემბერს გადაწყდა პირველი განეხილათ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობისა და სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს რეგლამენტის პროექტი.

თავმჯდომარემ ა. ი. লুকიანოვმა ამ საკითხზე ცნობისათვის. სიტყვა მისცა სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს კავშირის საბჭოს თავმჯდომარეს ე. მ. პრიმაკოვს. ორატორმა აღნიშნა, რომ რეგლამენტის პროექტი მოიცავს 184 მუხლს. რეგლამენტში ასახულია სახალხო დეპუტატთა პირველი ყრილობის, უზენაესი საბჭოს, მისი კომიტეტებისა და პალატათა კომისიების საქმიანობის პროექტიკა, მასში კანონმდებლურად არის განმტკიცებული მთელი შეძენილი დადებითი გამოცდილება. ე. მ. პრიმაკოვმა აღარ დაახასიათა დაწერილებით ცალკეული კარი და ნორმა, რადგან დეპუტატებს რამდენიმე თვის განმავლობაში საშუალება ჰქონდათ არა მარტო გაცნობოდნენ კანონის პროექტის კონცეფციას, არამედ შეეფასებინათ ყველა პლუსი და მინუსი თავიანთი საპარლამენტო საქმიანობის დროს.

როგორც ჩანს, არა მარტო ფართო საზოგადოებრიობას, არამედ თვით დეპუტატებს ხელს აღარ აძლევს ახლანდელი წესი (უფრო ზუსტად ასეთის უქონლობა) პალატების, საპარლამენტო კომიტეტებისა და კომისიების სხდომებზე. ეს მკაფიოდ გამოვლინდა რეგლამენტის პროექტის განხილვისას.

სესიამ მიიღო დადგენილება, რომელშიც მოიწონა სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობისა და სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს რეგლამენტის პროექტი.

ეს კანონპროექტი სესიაზე წამოყენებული შენიშვნებისა და წინადადებების გათვალისწინებით შესაბამისი დახვეწის შემდეგ შეაქვთ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა მეორე ყრილობის განსახილველად.

შედეგად უზენაესი საბჭოს წევრებმა განიხილეს კანონპროექტების პაკეტი, რომლებიც უშუალოდ ეხება თვით სახალხო დეპუტატთა საქმიანობას. ეს არის ჩვენს ქვეყანაში სახალხო დეპუტატთა სტატუსის შესახებ, სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა გამოხმობის წესის შესახებ, სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთათვის განაწესების მიცემის შესახებ კანონების პროექტები.

ამ საკითხის გამო გამოვიდა სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს ეროვნებათა საბჭოს თავმჯდომარე რ. ნ. ნიშანოვი. მან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საბჭოების სრული ძალაუფლების აღორძინების პირობებში დეპუტატი ცენტრალური ფიგურა ხდება ნებისმიერი დონის საბჭოში. პალატის თავმჯდომარემ ილაპარაკა იმ დიდ მუშაობაზე, რომელიც გასწიეს კომიტეტებსა და კომისიებში ამ კანონპროექტების წინადადებებისა და შენიშვნების გასათვალისწინებლად.

ბუნებრივია, რომ კამათში ჩაეწერა დეპუტატთა ბევრი. ამაზე მეტი რაოდენობა, ვიდრე გამოსვლას შეძლებდა სესიის სამუშაო დღის დამთავრებამდე.

და მაინც, განხილული კანონპროექტის გამო საბოლოო გადაწყვეტილება არ მიუღიათ. სსრ კავშირის უზენაესმა საბჭომ დაავალა შესაბამის კომისიებს და უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს გააერთიანონ ამომრჩევლებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განაწესების კანონპროექტის ნორმები და სსრ კავშირში სახალხო დეპუტატთა სტატუსის შესახებ კანონის პროექტი, აგრეთვე გამოტანონ თავიანთი დასკვნები სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატის გამოხმობის წესის შესახებ კანონის პროექტის თაობაზე. ასე რომ, სესია კიდევ ერთხელ დაუბრუნდება ამ პრობლემებს. როგორც ჩანს, იგი იმუშავებს მომავალ კვირაშიც.

სამშაბათს საღამოს სხდომაზე განიხილეს აგრეთვე სსრ კავშირის კულტურის მინისტრის დანიშვნის საკითხი. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის წარდგენით უზენაესმა საბჭომ ამ თანამდებობაზე დანიშნა ნ. ნ. გუბენკო, 48 წლის მსახიობი, მოსკოვის დრამისა და კომედიის თეატრის (ტგანკის თეატრის) მთავარი რეჟისორი.

(საკდესი).

სტიქიით დაზარალებულ რაიონებში

20 ნოემბერს დასავლეთ საქართველოში და აღმოსავლეთ საქართველოს დასავლეთის რაიონებში მკვეთრად გაუარესდა ამინდი, ძლიერმა თოვამ სერიოზულად გაურთულა მუშაობა სახალხო-სამეურნეო საწარმოებს, მოსახლეობის მომსახურების ობიექტებს, დააზიანა კომუნალური მეურნეობა, საკომუნიკაციო საშუალებანი.

გაძნელდა მოძრაობა საავტომობილო გზებზე, ჩაიკეტა რიკოთის უღელტეხილი, შეწყდა რკინიგზისა და საავტომობილო ტრანსპორტის მოძრაობა.

რიკოთზე და უღელტეხილის მისადგომებთან ხაშურისა და ზესტაფონის რაიონების მხრიდან გზაზე ჩარჩა ათასობით მანქანა, ათიათასობით მგზავრი.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და რესპუბლიკის მთავრობამ ოპერატიულად განახორციელეს საკრო ღონისძიებანი ელესტრომალური ვითარების განმუხტვისათვის.

21 ნოემბერს ამხანაგები გ. გ. გუმბარიძე და ნ. ა. ჭითანავა ჩავიდნენ ზესტაფონის რაიონში, შეხვდნენ პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოების ხელმძღვანელებს და მოსახლეობას.

საქართველოს კომპარტიის ზესტაფონის რაიკომში გაიმართა თათბირი, რომელზეც განიხილეს ხაშურ-ზესტაფონის გზის მონაკვეთზე შექმნილი მდგომარეობა და მისი გამოსწორების ღონისძიებანი.

თათბირზე ინფორმაციით გამოვიდნენ საქართველოს სსრ საავტომობილო ტრანსპორტისა და გზების მინისტრი ბ. ე. სარალიძე, პარტიის ზესტაფონის რაიკომის პირველი მდივანი გ. გ. გორგოძე, საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა მინისტრის მოადგილე რ. ლ. გვენცაძე, საწარმოო გაერთიანება „ქუთაისავტოგზის“ უფროსი კ. ა. კვიციანი, ზესტაფონის სახალხო დეპუტატთა რაიონული საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე ლ. ვ. გველესიანი.

თათბირზე მოისმინეს აგრეთვე ზესტაფონის რაიონის მეწყერსაშიშ ზონაში მოყოლილი მოსახლეობისათვის საცხოვრებელი სახლების მშენებლობის საკითხი. აქ უნდა აშენდეს 985 სახლი. დღეისათვის 600 სახლის მშენებლობა დაწყებული, აქედან 300 უკვე დასრულებულია. მიმდინარეობს ინტენსიური მუშაობა გეგმით გათვალისწინებული საამშენებლო დროულად შესრულებისათვის.

თათბირის მუშაობა შეაჯამა გ. გ. გუმბარიძემ. დაისახა მდგომარეობის გაუმჯობესების ღონისძიებათა კომპლექსი, განისაზღვრა მათი შესრულების ვადები.

22 ნოემბერს 14 საათიდან და 30 წუთიდან რიკოთის უღელტეხილზე აღდგა ავტოტრანსპორტის ორმხრივი მოძრაობა.

ამავე დღეს გ. გ. გუმბარიძე და ნ. ა. ჭითანავა იყვნენ ხაშურის რაიონში, შეხვდნენ რაიონის ხელმძღვანელებს და მოსახლეობას. (საქინფორმი).

თათბირი საქართველოს სახაგრომრეწვში

22 ნოემბერს ამხანაგები გ. გ. გუმბარიძე და ნ. ა. ჭითანავა შეხვდნენ საქართველოს სსრ აგროსამრეწველო კომიტეტის ხელმძღვანელობას, მთავარი სამმართველოების უფროსებსა და სპეციალისტებს. აქ გამართულ თათბირზე მოისმინეს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილის, რესპუბლიკის სახაგრომრეწვის თავმჯდომარის გ. დ. მგელაძის ინფორმაცია მიმდინარე სამეურნეო წლის დამთავრებისა და იმ სიძნელეების შესახებ, რომლებიც ამჟამად არის შექმნილი რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის ამ წამყვან უბანზე. აღინიშნა, რომ განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობაა პირუტყვის გამოზამთრების საქმეში. საკვების „მარაგი გეგმით გათვალისწინებულზე გაცილებით ნაკლებია.

შეხვედრაზე განისაზღვრა ოპერატიული ღონისძიებანი. კერძოდ, ყურადღება მიექცა საკვების რაციონალური ხარჯვის ღონისძიებათა განხორციელების აუცილებლობას, საკვებ საამქროებში უხეში საკვების სითბურ დამუშავებას, პირუტყვის წონამატების, რძის, კვერცხის წარმოება-დამზადებისათვის ქაცარი კონტროლის დაწესებას.

საქიროდ ჩაითვალა, რაიონებში გაიგზავნონ აგროსამრეწველო კომიტეტის სპეციალისტები, დაისახა ღონისძიებანი, რომელთა განხორციელებამაც ხელი უნდა შეუწყოს გადამმუშავებელ მრეწველობაში შექმნილი მდგომარეობის გაუმჯობესებას, თითოეული ტონა ნედლეულის რაციონალურ გამოყენებას.

თათბირზე აღინიშნა, რომ ძალზე ყოვნდება ხილბოსტნეულის დამზადება.. უკეთესი მდგომარეობაა ზამთრის მარაგად კარტოფილის, ბოსტნეულის, ხილის შენახვის საქმეში, რითაც იქმნება მომავალი წლის ზამთარ-გაზაფხულის პერიოდში ამ პროდუქტებით მოსახლეობის მომარაგების კარგი საფუძველი. ითქვა, რომ შამპანური ღვინოების, მინერალური წყლების წარმოებას მნიშვნელოვნად აბრკოლებს ტარამასალით რესპუბლიკის მომარაგების არახელსაყრელი მდგომარეობა.

შეხვედრაზე განსაკუთრებით გამახვილდა ყურადღება ეკონომიკური მუშაობის გაუმჯობესების საკითხებზე. დაისახა ღონისძიებანი საფინანსო მდგომარეობის გამოსასწორებლად, უნაყოფო ხარჯების შესამცირებლად, აღინიშნა ოჯახური იჯარისა და საფერმერო მოძრაობის ფართოდ გაშლისა და დანერგვის საჭიროება.

შეხვედრაზე სიტყვა წარმოთქვა ნ. ა. ჭითანავამ.

თათბირის მუშაობა შეაჯამა გ. გ. გუმბარიძემ. (საქინფორმი).

სახალხო მეურნეობა: ათი თვის შედეგები

როგორ დავამთავრეთ წელიწადი?

თვეზე ცოტა მეტი და, მეთორმეტე ხუთწლედის მეოთხე სამეურნეო წელი, მისი შედეგები ისტორიის კუთვნილება გახდება, ყოველმხრივი განხილვისა და კამათის შემდეგ, ბოლოს და ბოლოს, დამტკიცდა მომავალი წლის — მეცამეტე ხუთწლედის საბაზო წლის გეგმა. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დადგენილებაში ნათქვამია, რომ 1990 წლის გეგმის რეალიზაცია დიდმნიშვნელოვანი ნაბიჯი უნდა გახდეს „სსრ კავშირის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების შესახებ“ სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობის დადგენილების შესრულების გზაზე და უნდა შეაჩეროს სახალხო მეურნეობაში ნეგატიურ ტენდენციათა ზრდა.

ეს, ქვეყნის მასშტაბით მთლიანად, მაგრამ ჩვენი რესპუბლიკის ეკონომიკისათვის გადასაწყვეტი ამოცანები დააზუსტა და განსაზღვრა საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სესიამ. ამოცანები კი მეტად რთული და პასუხსაგენია. რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობა უკიდურესად მძიმე მდგომარეობაშია.

ახლახან შეჯამდა მიმდინარე წლის ათი თვის შედეგები.

შარშან ამ დროს, როცა ათ თვეში მიღწეულ შედეგებზე ვლაპარაკობდით, საკმაოდ სერიოზულ შეშფოთებას გამოვთქვამდით საქმის ვითარებით. აბა, რა ვიცოდით, რომ მაშინდელი მიღწევები წლეულს, რომ იტყვიან, სანატარელი გაგვიხდებოდა. თვითონ განსაჯეთ: შარშანდელ ათ თვეში სახელშეკრულები დისციპლინა დაარღვია 127 საწარმომ. ე. ი. მათი საერთო რაოდენობის 16 პროცენტზე მეტმა. წლეულს კი — 207-მა, ე. ი. 25,7 პროცენტმა. შარშან ამ პერიოდში შემკვეთმა მიიღო გადასახლისწინებულზე 85585 ათასი მანეთით, ხოლო წლეულს 205 650 ათასი მანეთით ნაკლები პროდუქცია.

საგრძნობლად შეამცირეს ნაწარმის ვალდებულებით მიწოდების მაჩვენებელი მხუბუქი და ადგილობრივი მრეწველობის სამინისტროებმა, მშენებლობის სახელმწიფო კომიტეტებმა, მეორეული ფერადი ლითონების სამმართველომ, ქვაისის ტყვია-თუთიის მაღაროთა სამმართველომ, „აზოტისა“ და „საქსოფლმანქანის“ საწარმოო გაერთიანებებმა, ქუთაისის ლითოფონის ქარხანამ.

დიდად არიან დავალიანებული შემკვეთების წინაშე, მაგალითად, თბილისის ფეხსაცმლის, „გლდანის“ ტრიკოტაჟის, ქუთაისის აბრეშუმის საწარმოო გაერთიანებები, სენაკის ხალიჩების კომბინატი. თითოეულმა მათგანმა მილიონობით მანეთის პროდუქცია ვერ გაუგზავნა მომხმარებელს, საკავშირო დაქვემდებარების სამრეწველო ობიექტებიდან მეტად ცუდი მაჩვენებლები აქვთ „ჭითათურმანგანუმის“, „საქელექტრომანქანის“, ქიმიური ბოჭკოს საწარმოო გაერთიანებებს, ცხინვალის მომნანქრებული სადენების ქარხანას. პირდაპირ შეუფლებელია იმათი ჩამოთვლა, რომლებიც ალალატებენ მომხმარებლებს. ასეთი ვითარების ძირითადი მიზეზი, როგორც ადრეც არაერთხელ აღგვნიშნავს, ნედლეულითა და მასალებით არადამაკმაყოფილებელი მომარაგებაა, მაგრამ სიტუაცია სხვა ნეგატიურმა მოვლენებმა, მათ შორის გაფიცვებმა და დისციპლინის არნახულად მოშლამაც განაპირობა.

დამაფიქრებელია ის ფაქტიც, რომ საანგარიშო პერიოდში რესპუბლიკის მრეწველობის საწარმოთა ოცდათვრამეტ პროცენტზე მატება შეამცირა წარმოების მოცულობა და ფულად გამოსახულებაში ამ დანაკლისმა 480 მილიონ მანეთს გადააჭარბა. იმ ოთხმოცი უმნიშვნელოვანესი სახეობის პროდუქციიდან, რომლებსაც სტატისტიკის სახელმწიფო კომიტეტი ყოველკვირეულ ანგარიშში ითვალისწინებს, სახელმწიფო შეკვეთა 48 სახეობის მიხედვით ვერ შესრულდა. ასეთი შემთხვევა ჩვენი მრეწველობის მუშაობაში არ ყოფილა.

მომიჯნავეებმა ვერ მიიღეს ნავარაუდევი რაოდენობის ცვლებადი დენის ელექტროძრავები, ავტომატიზაცია-მექანიზაციისათვის საჭირო მცირე სიმძლავრის ძრავები, ლითონსაჭრელი ჩარხები, ლითონსაჭრელი ინსტრუმენტები, დიზელის ძრავიანი სატვირთო ავტომობილები, ავტომობილების მისაბმელები და ნახევრად მისაბმელები, სასოფლო-სამეურნეო მანქანები და სხვა ნაწარმი.

სამეურნეო წლის დამთავრებამდე ძალიან ცოტა დრო რჩება, მაგრამ ზოგიერთი საწარმო არ ჩქარობს პროდუქციის მიწოდების საგაისო ვალდებულებების გაფორმებას. ოქტომბრის პირველი დეკადის დამლევისათვის, მაგალითად, „თბილმარგანმრეწვის“ საწარმოო გაერთიანებას გაწერილი ჰქონდა სარეალიზაციო პროდუქციის მხოლოდ 7,9 პროცენტი, ხოლო „საქსოფლმანქანის“, ქუთაისის მცირეგაბარიტიანი ტრაქტორების, „საქეთერზეთმრეწვის“, „ავტომატრეწვის“ საწარმოო გაერთიანებებმა.

ამ უმნიშვნელოვანესი მიზეზიდან და პრიორიტეტებიდან, რომლებიც ქვეყნის ეკონომიკურ-სოციალური განვითარების 1990 წლის გეგმით არის განსაზღვრული, წინა პლანზეა წამოწეული ფულის მიმოქცევის მოწესრიგებასა და ფინანსების გაჯანსაღებასთან, აგრეთვე სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოების ზრდისა და მომსახურების სფეროს გაფართოებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების განხორციელების აუცილებლობა.

იმას, თუ როგორი შესაძლებლობით უნდა შევუდგეთ გაისად ამ პრინციპულად სასიცოცხლო პრობლემების გადაჭრას, მოწმობს განვლილი პერიოდის მონაცემები. ვადაგადაცილებულმა ვალმა რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში ოქტომბრის პირველი რიცხვებისათვის 2828,8 მილიონ მანეთს მიაღწია და შარშანდელ ამავე პერიოდის მაჩვენებელს 72,7 მილიონი მანეთით გადააჭარბა. შარშანდელ შესაბამის პერიოდთან შედარებით მომოქცევაში 211,4 მილიონი მანეთით მეტი ფული გამოვიდა. 88 მილიონ მანეთზე მეტი დაკალდა საკასო გეგმის შესრულებას და ამ დანაკლისის აბსოლუტურად დიდი ნაწილი, უპირველესად, ვაჭრობის, აგრეთვე ტრანსპორტის, მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების, კავშირგაბმულობისა და სანახაობითი დაწესებულებების წილად მოდის.

რაც შეეხება სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებას (ალკოჰოლიანი სასმელების ღირებულების გაუთვალისწინებლად) ათი თვის გეგმა შესრულდა. დამზადდა გათვალისწინებულზე 118 მილიონი მანეთით მეტი არასასურსათო საქონელი, მაგრამ მოსახლეობას ეს ჯერჯერობით არ უგრძნია. არ უგრძნია იმიტომ, რომ ვერა და ვერ მივაღწიეთ ამ საქმისადმი სერიოზულ დამოკიდებულებას. ზოგიერთ საწარმოსა და ორგანიზაციის ხელმძღვანელს ის ფაქტიც ... ეზარებოდა. გაუთვალისწინებელი რჩებოდა ... ეს ... ეზარებ. გაუთვალისწინებელი ... ეზარ. გაუთვალისწინებელი ... ეზარ. გაუთვალისწინებელი ... ეზარ

სსრ კავშირში საკუთრების კანონპროექტის საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის გამოტანის შესახებ სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს გადაწყვეტილების შესახებ. ქვეყნდება წინადადებანი ამ პროექტთან დაკავშირებით, რომლებიც შემოვიდა ლიტვის სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის, სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს ეკოლოგიისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენების საკითხთა კომიტეტის, აგრეთვე ავტონომიური ფორმირებების წარმომადგენელი სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატების ჯგუფისაგან.

პროექტი შემუშავებულია ლიტვის სს რესპუბლიკაში

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კანონი

სსრ კავშირში საკუთრების შესახებ

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი არის თავიანთი სახელმწიფო საკუთრებაა მქონე სუვერენული სახელმწიფოების კავშირი. მოკავშირე რესპუბლიკები ხელშეკრულების მიხედვით ახმარენ თავიანთი ქონების ნაწილს საერთო-საკავშირო ფუნქციების განხორციელებას (თავდაცვა; საერთო-სგარეო პოლიტიკა, საერთო-საკავშირო პროგრამები).

1. სსრ კავშირის საკუთრების ობიექტი

1. სსრ კავშირის საკუთრების ობიექტია:

ა) საერთო-საკავშირო ბიუჯეტსა და საერთო-საკავშირო ორგანოების განკარგულებაში არსებული ფინანსური რესურსები;

ბ) საერთო-საკავშირო სახსრებით შეძენილი ან ხელშეკრულების მიხედვით მოკავშირე რესპუბლიკების მიერ სსრ კავშირის საკუთრებაში ნებაყოფლობით და უსასყიდლოდ გადაცემული მატერიალური რესურსები.

ბუნებრივი რესურსები (მიწა, წიაღისეული, შიდა და ტერიტორიული წყლები, ტყეები, სუბაერო სივრცე რესპუბლიკის ტერიტორიაზე, კონტინენტური შელფი) მოკავშირე რესპუბლიკების საკუთრებაა. მათი გამოყენება საერთო-საკავშირო საჭიროებებისათვის შესაძლებელია მხოლოდ მოკავშირე რესპუბლიკის სახელმწიფო ხელისუფლების განმკარგულებელი ორგანოების თანხმობით და სასყიდლით. ანაზღაურების პირობები დგინდება ხელშეკრულებით და ხორციელდება საერთო-საკავშირო ბიუჯეტიდან.

3. ფინანსური რესურსები საერთო-საკავშირო ბიუჯეტში შედის როგორც: ა) მუდმივი გადასახდელები (თავდაცვის ობიექტები, საერთო-საკავშირო აპარატის შენახვისა და სხვა საერთო-საკავშირო ამოცანების გადაწყვეტისათვის), რომელთა ანარიცხების ოდენობას და გადარიცხვის წესს ადგენენ ხელშეკრულებებით; ბ) იმ კონკრეტული პროგრამების დასაფინანსებლად განკუთვნილი მიზნობრივი გადასახდელები, რომლებიც მოიცავენ პროგრამებში მონაწილეობის მსურველ მოკავშირე რესპუბლიკებს.

3. მატერიალური რესურსების შეძენა ხდება საერთო-საკავშირო ბიუჯეტის სახსრებისა და საერთო-საკავშირო ორგანოების განკარგულებაში არსებული სახსრების ხარჯზე. მათ შეიძლება ექნეთ ნებისმიერი სასაქონლო ფორმა და განკუთვნილია კონკრეტული საერთო-საკავშირო პროგრამების შესასრულებლად, რომელთა დამთავრების შემდეგ შეიძლება გაიყიდოს, ხოლო მიღებული სახსრები შეტანილ იქნეს საერთო-საკავშირო ბიუჯეტში.

2. სსრ კავშირის საკუთრების სუბიექტი

სსრ კავშირის საკუთრების სუბიექტს წარმოადგენს ყველა მოკავშირე რესპუბლიკა. სსრ კავშირის საკუთრების სუბიექტის ფუნქციებს ასრულებს სსრ კავშირის უზენაესი საბჭო. სსრ კავშირის უზენაესი საბჭო ირჩევს საკუთრების ძირითად განმკარგულებლებს სსრ კავშირის ხელისუფლების აღმასრულებელი ორგანოების სახით და ადგენს მათი საქმიანობის ფარგლებს, აგრეთვე განსაზღვრავს ბიუჯეტის იმ ნაწილის გამოყენების მიმართულებებს, რომელიც მოკავშირე რესპუბლიკებისაგან შემოვიდა მიზნობრივი დანიშნულების გარეშე.

სსრ კავშირის საკუთრების გამოყენება სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს თანხმობის მიუღებლად უკანონოა და იდევნება დადგენილი წესით.

3. საკუთრებითი ურთიერთობა მოკავშირე რესპუბლიკებს შორის

1. **სსრ** კავშირის საკუთრებას შეადგენს ყველა მოკავშირე რესპუბლიკის მიერ გადაცემული ქონების ის ნაწილი, რომელიც შეიქმნა მუდმივი გადასახდელებისა და მიზნობრივი დანიშნულების გარეშე სხვა შესაძლო შემოსულობათა ხარჯზე. იგი ერთობლივი საკუთრებაა და გამოიყენება ქონების უფლებაში თითოეული რესპუბლიკის წილის განუსაზღვრელად.

სსრ კავშირის საკუთრების მეორე ნაწილი, რომელიც მიზნობრივი გადასახდელების ხარჯზე იქმნება, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს: ა) როგორც საერთო ერთობლივი საკუთრება; ბ) როგორც საერთო წილობრივი საკუთრება, ე. ი. ქონების უფლებაში ყოველი მოკავშირე რესპუბლიკის გარკვეული წილით.

2. სსრ კავშირის შემადგენლობიდან მოკავშირე რესპუბლიკის გასვლის შემთხვევაში იგი იღებს:

ა) კომპენსაციას მისი საერთო წილობრივი საკუთრების ოდენობით. იგი შეიძლება მიღებულ იქნეს ფულადი სახსრების ან რესპუბლიკის ტერიტორიაზე არსებული მატერიალური რესურსების სახით;

ბ) საერთო ერთობლივი საკუთრების ნაწილს, რომელიც განისაზღვრება იმისდა მიხედვით, თუ როგორია მოკავშირე რესპუბლიკის მონაწილეობის წილი სსრ კავშირის შემადგენლობაში მისი ყოფნის წლების მანძილზე და მოკავშირე რესპუბლიკების საერთო ერთობლივი საკუთრების ოდენობა სსრ კავშირიდან მისი გასვლის მომენტში. იგი შეიძლება დაბრუნებულ იქნეს ფულადი კომპენსაციით ან მატერიალური რესურსებით ისეთივე პირობებით, რომლებიც აღნიშნულია ამ პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში.

პროექტი შეიმუშავა სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს ეკოლოგიისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენების საკითხთა კომიტეტმა

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის კანონი

სსრ კავშირში საკუთრების შესახებ

I კარი

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. საკუთრება და საკუთრების უფლება სსრ კავშირში

1. საკუთრება სსრ კავშირში არის მოქალაქეთა მიერ პროდუქტიული საქმიანობის პირობებისა და შედეგების მითვისება პირადი, კოლექტიური და ანაზღაურებადი ნებისმიერი მათგანის მონოპოლიზმს.

ყველა ფორმის საკუთრების კონკურენცია ქმნის პირობებს სოციალური სამართლიანობის პოლიტიკის რეალიზაციისათვის.

მუხლი 6. მესაკუთრის უფლებამოვალეობანი

სსრ კავშირში საკუთრების უფლებას ცნობს და იცავს კანონი. საკუთრება არ შეიძლება გასხვისებულ იქნეს მესაკუთრისაგან მისი ნების დამთქმის გარეშე სხვაგვარად, თუ არა სასამართლოს განაჩენით.

მესაკუთრე ვალდებულია უზრუნველყოს მისი კუთვნილი საკუთრების სწორი, უსაფრთხო შენახვა და რაციონალური, არა ანაზღაურებისა და გარემოს ანაბინძურ, გამოყენება.

მუხლი 5. საკუთრების ფორმები

სსრ კავშირის სოციალურ-ეკონომიკური სისტემა ემყარება საკუთრების ფორმების პლურალიზმს, რომლებიც შეიცავენ საკუთრების სახელმწიფო, კოლექტიურ, ინდივიდუალურ და შერეულ ფორმებს.

სსრ კავშირში საკუთრების ყველა ფორმა ითვლება თანასწორუფლებიანად, რაც გამორიცხავს ნებისმიერი მათგანის მონოპოლიზმს.

ყველა ფორმის საკუთრების კონკურენცია ქმნის პირობებს სოციალური სამართლიანობის პოლიტიკის რეალიზაციისათვის.

მუხლი 6. მესაკუთრის უფლებამოვალეობანი

სსრ კავშირში საკუთრების უფლებას ცნობს და იცავს კანონი. საკუთრება არ შეიძლება გასხვისებულ იქნეს მესაკუთრისაგან მისი ნების დამთქმის გარეშე სხვაგვარად, თუ არა სასამართლოს განაჩენით.

მესაკუთრე ვალდებულია უზრუნველყოს მისი კუთვნილი საკუთრების სწორი, უსაფრთხო შენახვა და რაციონალური, არა ანაზღაურებისა და გარემოს ანაბინძურ, გამოყენება.

II კარი

საკუთრების ფორმების სტრუქტურა

სახელმწიფო საკუთრება

მუხლი 7. სახელმწიფო საკუთრება შეიცავს საერთო-საკავშირო, რესპუბლიკურ და მუნიციპალურ საკუთრებას.

მუხლი 8. საერთო-საკავშირო საკუთრება არის სსრ კავშირის ფედერაციული საბჭოთა სახელმწიფოს საკუთრება. საერთო-საკავშირო საკუთრებას განეკუთვნება ტერიტორიული წყლები და საზღვაო შელფი, საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის სტრატეგიული ობიექტები, აგრეთვე სხვა ობიექტები, რომლებიც მოკავშირე რესპუბლიკების თანხმობით საერთო-საკავშირო საკუთრებად არის ცნობილი.

მუხლი 9. მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების საკუთრება

მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების საკუთრებას წარმოადგენს სსრ კავშირის შემადგენლობაში შემავალი სოციალისტური სახელმწიფოების (სსრ და ასსრ) საკუთრება, აგრეთვე სხვა ობიექტები, რომლებიც ასევე არის ცნობილი მოცემული რესპუბლიკების მოსახლეობა ხალხთა თანხმობით.

მუხლი 10. მუნიციპალური საკუთრება

მუნიციპალურ საკუთრებას განეკუთვნება სახალხო დეპუტატთა სასოფლო, სადაბო, რაიონული, საქალაქო, საოლქო და სამხარეო საბჭოების ეროვნული და ეროვნულ-ტერიტორიული ოკრუგებისა და ოლქების, სხვა ეროვნულ-ტერიტორიული წარმონაქმნების საკუთრება.

კოლექტიური საკუთრება

მუხლი 11. კოლექტიური საკუთრება შეიცავს კოოპერაციულ, კორპორაციულ საქალაქო საკუთრებას, აგრეთვე საზოგადოებრივ და რელიგიურ ორგანიზაციათა საკუთრებას.

მუხლი 12. კოოპერაციული საკუთრება

კოოპერაციული საკუთრება არის იმ მოქალაქეთა საერთო საკუთრება, რომლებიც წევრობის საფუძველზე ნებაყოფლობით გაერთიანდნენ სამეურნეო და სხვა საქმიანობის ერთობლივი გაძღოლისათვის.

მუხლი 13. კორპორაციული საკუთრება

საწარმოებისა და გაერთიანებების (აციაციების, კავშირების, ფირმების) შრომითი კოლექტივების საკუთრება, რომელიც წარმოიშვა უსასყიდლო გადაცემის ან სახელმწიფოსა თუ სხვა მესაკუთრისაგან გამოსყიდვისას, არის კორპორაციული, ერთობლივი და ივსება შემოსავლის ხარჯზე. კორპორაციული საკუთრების უფლების სუბიექტია მთელი შრომითი კოლექტივი და არა მისი წარმომადგენლობითი ორგანო.

მუხლი 14. საქალაქო საკუთრება

საქალაქო საკუთრება წარმოიშობა მაშინ, როდესაც საწარმო უშვებს აქციებს მთელი საწარმოო ფონდების (საწესდებო ფონდის) ღირებულებით, შრომითი კოლექტივის წევრთა ინდივიდუალური საპაიო შენატანის გამოკლებით.

მუხლი 15. საზოგადოებრივ და რელიგიურ ორგანიზაციათა საკუთრება

საზოგადოებრივ და რელიგიურ ორგანიზაციათა საკუთრება წარმოიშობა როგორც მათი წევრების, ისე ცალკეული მოქალაქეების, საწარმოების, გაერთიანებების, სხვა შემწირავთა ნებაყოფლობითი შენატანისა და შეწირულობის ხარჯზე და იხარჯება ამ ორგანიზაციათა წესდებების ან დებულებების შესაბამისად.

ინდივიდუალური საკუთრება

მუხლი 16. პირადი საკუთრება

მოქალაქეთა პირადი საკუთრება მათი მატერიალური და სულიერი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების საფუძველია და შეიცავს საყოველდღეო, პირადი მოხმარების, ბინის, ფულადი დანაზოგის, დამხმარე საოჯახო მეურნეობის, კომფორტის საგნებს, ინდივიდუალური წარმოების საშუალებებს.

მუხლი 17. კერძო საკუთრება

კერძო საკუთრება გულისხმობს საზოგადოებრივი წარმოების საშუალებათა ინდივიდუალურ მფლობელობას გასხვისების შესაძლებლობით და მემკვიდრეობით გადაცემის უფლებით. კერძო საკუთრების გამოყენებით მიღებული შემოსავლის რეგულირება ხორციელდება გადასახადით დაბეგვრის შესახებ სსრ კავშირის კანონმდებლობის მეშვეობით.

შერეული საკუთრება

მუხლი 18. საკუთრების შერეული ფორმები ხორციელდება კაპიტალისა და საკუთრების ყველა, კანონიერად ცნობილი, ფორმის მატერიალური ობიექტების შეზრდის **გზით.** საკუთრების შერეული ფორმების მფლობელობა ხორციელდება როგორც წილობრივი პრინციპებით, ისე მხარეთა შეთანხმებით თავიანთი კაპიტალების შემაერთებელ მესაკუთრეებს შორის შემოსავლის თანაბარზომიერი განაწილების გზით. საკუთრების შერეულ ფორმაში წილი ან მონაწილეობა შეიძლება გასხვისებულ იქნეს ან არ იქნეს გასხვისებული მონაწილეობის სუბიექტის კეთილზე.

III კარი

მიწის საკუთრება სსრ კავშირში

მუხლი 19. მიწის მფლობელობის უფლება

სსრ კავშირში მიწა შეიძლება იყოს ყველა დონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოების, სახელმწიფო და კოლექტიური სწარმოების, საზოგადოებრივი და რელიგიური ორგანიზაციების, კერძო პირების საკუთრება. კერძო მიწათმფლობელობის სიდიდეს არეგულირებს სსრ კავშირის კანონი მიწის შესახებ, რომლის შესაბამისად მიწა შეიძლება გადაიცეს იჯარით, გაიყიდოს ან გადავიდეს მემკვიდრეობით.

სსრ კავშირში საკუთრების შესახებ კანონის პროექტთან დაკავშირებით ავტონომიური წარმონაქმნების წარმომადგენელი სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატების ჯგუფისაგან შემოსული წინადადებანი

საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის კანონპროექტის მოსამზადებელი კომისიის მიერ შემოთავაზებული კანონის პროექტის ჯგ-ე მუხლის მე-2 კუნძტის აბზაცი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

ავტონომიურ წარმონაქმნებს აქვთ ისეთივე საკუთრების უფლებები, როგორც მოკავშირე რესპუბლიკებს, აღჭურვილი არიან მიწისა და სხვა ბუნებრივი რესურსების საკუთრების უფლების სუბიექტის ყველა უფლებამოსილებით თავიანთი ტერიტორიის ფარგლებში.

რატომ ჭიანურდება საქმეები?

რატომ და ვისი მიზეზით ჭიანურდება რესპუბლიკის მთავრობის გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული საშური საქმეები, როდის მოგვარდება ყველა პრობლემა და საბოლოოდ მოებმება საქმეს თავი? — ძირითადად ეს კითხვებია დასმული საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის სახელზე გამოგზავნილ წერილში, რომელიც „კომუნისტის“ რედაქციამ ახლახან მიიღო და რომელსაც ხელს აწერენ რეზო ესაძე, კობა არაგული და რევაზ ლიპარტელიანი. გთავაზობთ ამ წერილს.

... **რამდენიმე** თვის წინათ, ზაფხულში, თქვენ დაათვალიერეთ ტრანსკავკასიის გზსადენის მშენებლობის მაგისტრალი და ჟინვალ-ჯესის კაშხალი. თქვენთან ერთად იყვნენ სპეციალისტები და საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები. იქვე ჩატარდა თათბირი, რომელშაც გამოთქმულიყავ ჟინვალის კაშხალში წყლის გაჟონვით შექმნილი ავარიული მდგომარეობა. ასევე მკაცრად გაკიტიკდნენ ტრანსკავკასიის გზსადენის მშენებლობის შედეგად თერგისა და არაგვის ხეობაში შექმნილი რთული ეკოლოგიური სიტუაციისათვის ბრალეულნიც.

თათბირზე გადაწყდა, რომ სპეციალური კომისია უმოკლეს ვადაში საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს განსახილველად წარმოადგენდა კონკრეტულ წინადადებებს ჟინვალ-ჯესის კაშხალში არსებული ავარიული მდგომარეობის ლიკვიდაციისათვის.

ამავე თათბირის გადაწყვეტილებით უნდა დაკონსერვებულიყო თერგისა და არაგვის ხეობებში გაზსადენის მშენებლობა მანამ, სანამ ამ გაირკვეოდა, რამდენად უსაფრთხოა აქაურ ბინადართა ცხოვრების პირობები და ეკონომიკურად რამდენად მომგებიანი იქნება გაზსადენი რესპუბლიკისათვის.

თუ ტრასის შემდგომ მშენებლობას მიზანშეწონილად მიიჩნევდნენ, საამისოდ უნდა შემუშავებულიყო გაზსადენის აგების ახალი ოპტიმალური პროექტი, რომლის განხორციელება შესაძლებელი იქნებოდა მხოლოდ მისი საჯარო განხილვის შემდეგ.

აღინიშნა, რომ გაზსადენის გაყვანისას საძუშაოთა წარმოების ელემენტარული ნორმების დარღვევის შედეგად ხელოვნურად ეროზირებული მთის ფერდობების სასწრაფო რეკულტივაციისა და გამაგრების საშუშაოები ზამთრის დადგომამდე უნდა ჩატარებულიყო.

თათბირზევე ითქვა, რომ უნდა გაუქმებულიყო სოფელ ანანურში გამავალი გაზსადენის უბანი და განხორციელებულიყო ღონისძიებები ძველი სოფლისა და ისტორიული ძეგლების გადასარჩენად. ანანურის ციხის სიახლოვეს, არყალას ხევში უნდა გაუქმებულიყო არსებული ბითუმის ქარხანაც.

აღსანიშნავია ისიც, რომ რესპუბლიკურ პრესაში გამოქვეყნდა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს გადაწყვეტილება თერგისა და არაგვის ხეობათა ნაკრძალად გამოცხადების შესახებ. სათანადო კომისიებიც შეიქმნა, მაგრამ ამ ობიექტებზე დღემდე მდგომარეობა არამცთუ გამოსწორდა, არამედ პირიქით, კატასტროფულიც გახდა. თავად განსაჯეთ: თუ მაშინ გაზსადენის ტრასაზე 20 ადგილზე იყო საჭირო ნაპირსამაგრი საშუშაოების ჩატარება, ახლა ეს მაჩვენებელი ორასს აჭარბებს.

სოფელ ანანურში ნიადაგში ჩაყრილ უზარმაზარ მილებს თვალთმაქცურად მიწა წააყარეს, რათა ხელსაყრელი მომენტის დადგომისთანავე მუშაობა კვლავ განაგრძონ და ანანურის ციხეც და სოფელიც ისევ, ყოფნა-არყოფნის წინაშე დააყენონ.

უწყებები, რომლებსაც მთავრობის დადგენილება უნდა შეესრულებინათ, საქმეს განგებ აჭიანურებენ. ელოდებიან სანამ ბუნება ბოლომდე მოირღვევა და მისი ეკოლოგიური პროფილაქტიკა აზრს დაკარგავს. მაშინ საკითხის ეს მხარე, ცხადია, თავისთავად მოიხსნება და, რესპუბლიკაში შექმნილი მწვავე ენერგეტიკული ვითარებიდან ერთ-ერთ ეტაპზე ეროვნული ეკონომიკა გამომდინარე, შეიძლებოდა დადგეს ისეთი მდგომარეობა, რომ ... ისმის კითხვა: თუ „განადგურებამდე მიყვანილ ბუნებას არ ვუშველიდით, მჭიდროდ დასახლებული ხეობების მოსახლეობას უსაფრთხო ცხოვრების გარანტიას არ შეგუქმნიდით, რაღა საჭირო იყო ამდენი ხმაური? ვინ აგებს პასუხს იმ გარდაუვალი სტიქიური უბედურებისათვის, რომელიც ამ მხარეს ზამთარში მოელის?

ამაოდ დავშვრით, ზარალს ზარალი მოემატა.

ახლახან ხეობა კვლავ მოვიარეთ. ის შემაძრწუნებელი სურათი, რომელიც იქ ვიხილეთ, გვაიძულებს მოგმართოთ თხოვნით კვლავ განიხილოთ ეს საკითხი, მკაცრად დასაჯოთ ისინი, ვინც მთავრობის გადაწყვეტილებებს საბოტაჟი გამოუცხადა და ბუნებისადმი თავისი არაადამიანური დამოკიდებულებებით შექმნილი მძიმე ეკოლოგიური სიტუაცია კიდევ უფრო გაამწვავა“.

რედაქციისაგან. ჟინვალ-ჯესის კაშხალზე, ჩრდილოეთ კავკასია-ამერკავკასიის მაგისტრალური გაზსადენის მშენებლობაზე, თერგისა და არაგვის ხეობებში შექმნილი ეკოლოგიურ-ეკონომიკური თუ სხვა სახის ხერხიოზული პრობლემები და ხიძნელეები სავსებით სამართლიანად აღელვებს ჩვენს საზოგადოებრიობას. ეს საკითხი რესპუბლიკის ხელმძღვანელობის საგანგებო ყურადღების ცენტრშია. როგორც ვიცით, ამის თათბაზე იმსჯელა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ. რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭომ აკვანცხრა დასაწყისში შექმნა სპეციალური კომისია, სექტემბრის თვეში კი მიიღო საგანგებო დადგენილება.

ამ დადგენილებით სათანადო უწყებებსა და სამსახურებს დაევალათ მინიშნებულ ვადებში განეხორციელებინათ საჭირო ღონისძიებები მდგომარეობის გამოსწორებისათვის. „კომუნისტის“ რედაქცია დაინტერესდა, თუ რამდენად ხარისხიანად და ოპერატიულად მიმდინარეობს ეს სამუშაოები. ვერ ვიტყვით, თითქოს დღემდე არაფერი გაკეთებულიყოს, მაგრამ ისიც ფაქტია, რომ მუშაობის ტემპი, მუშაკთა პასუხისმგებლობა და შრომის ორგანიზაცია ჯერ-ოვნად ვერ უპასუხებს მოთხოვნებს. ამით კი საქმე სერიოზულად ზარალდება.

ამის გათვალისწინებით „კომუნისტის“ რედაქცია სისტემატურ კონტროლს დაუწესებს ამ ძალზე მნიშვნელოვან და საშურ საქმეს. იგი თავადაც შეამოწმებს, თუ რა და როგორ კეთდება გათვალისწინებულის ხორცშესხმისათვის, მაგრამ ამასთანავე სთხოვს ყველა იმ უწყებისა და სამსახურის ხელმძღვანელებს, რომლებსაც რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებით ევალებოდათ საჭირო სამუშაოების შესრულება, ოპერატიულად და კონკრეტულად გვაცნობონ, რა გაკეთეს საამისოდ.

მაშ ახლ, პასუხს ველით საქართველოს სსრ ბუნების დაცვისა და საბტეეო მეურნეობის სახელმწიფო კომიტეტის (შ. ჭალავანაძე), რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის (ო. ლორთქიფანიძე), „საქტრანსგაზის“ საწარმოო გაერთიანების (კ. ნიკოლაიშვილი), „საქჰიდროენერგომშენის“ ტრესტის (ბ. ციხკარიშვილი), „თბილჰიდროენერგოპროექტის“ ინსტიტუტის (ა. ჭითანავა), საქგეოლოგიის სამმართველოს (ი. გოგიტიძე), სსრ კავშირის სტეეეო მეურნეობის საპროექტო ინსტიტუტის ამიერკავკასიის ფილიალის (ტ. ჩიქოვანი), საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ბოტანიკის ინსტიტუტის (გ. ნახუცრიშვილი), საქსახაგრომრეწვის (ბ. შინჯიაშვილი), ყაზბეგისა (ხ. მარსაგიშვილი) და დუშეთის (ა. თეთრუაშვილი) სახალხო დეპუტატთა რაიონული საბჭოების აღმასკომების, კავკვერაბამშენის“ (ა. ჩალაძე) ხელმძღვანელებისაგან.

ციტრუსები-89

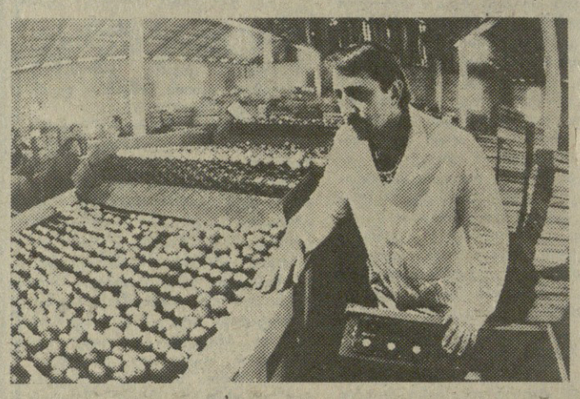

ნაკადზეა მანდარინი

ქობულეთის რაიონის ჩაქვის მეციტრუსეობის საბჭოთა მეურნეობის მშრომელებს წელს განზრახული აქვთ მოკრიფონ 800 ტონა მანდარინი. საკალმბრებელ მანქანაზე გადარჩეულ მანდარინს გაგზავნიან თბილისში, რესპუბლიკის სხვა ქალაქებსა და მის საზღვრებს გარეთ.

სურათებზე: საბჭოთა მეურნეობის მეორე ბრიგადის მკრეფავი ეთერი ართმელაძე მანდარინის პლანტაციაში; ოპერატორი ნოდარ ყურშუბაძე ახარისხებს მანდარინს.

საქინფორმის ფოტო.

სოციალური სფერო

მწყობრშია ახალი წყალსადენი

ინდუსტრიული რუსთავის მშრომელებმა დიდი სიხარული განიცადეს. მწყობრში ჩადგა ახალი წყალსადენი. ქალაქმა სასმელი წყალი მიიღო, რომელიც მისთვის მუდამ პრობლემა იყო. მოსახლეობა წყალს მხოლოდ გრაფიკით თუ იღებდა — დილით.

ახალი წყალსადენის შესახებ განმარტება ვთხოვეთ რუსთავის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილეს **როსტომ მახარაძეს.** მან თქვა:

აღნიშნული წყალსადენი ხუთწლიანი გეგმით არ იყო ნავარაუდევი, მაგრამ ქალაქის ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა შექმნილი მდგომარეობა, სამმაგლო პერსპექტივა და რესპუბლიკის ხელმძღვანელობას სთხოვა დახმარება, რაც საქართველოს მინისტრთა საბჭომ დადებითად გადაწყვიტა.

წყალსადენის პროექტი დამუშავდა „საქწყალპროექტის“ ინსტიტუტში. ავტორია გ. გუნცაძე, მშენებლობისთვის შარშან გამოიყო 2 ათასი ტონა დიდი დიამეტრის მილები. მშენებლობაში დიდი წვლილი მიუძღვის რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის ხელმძღვანელობასაც, რომელმაც ამავე დროს გამოჰყო 700 ტონა დეფიციტური მილები. მშენებლობა 4 მილიონ მანეთამდე დაჯდა.

მაგისტრალური ხაზის სამუშაოები შეასრულა „სოიუზეკავკავიის“ ტრესტის მობილური მექანიზაციის მეოთხე სამმართველომ (უფროსი გ. ხარაძე), რომელსაც დაევალა 22 კილომეტრი 720-მილიმეტრიანი მილტრასის მშენებლობა სათავიდან რუსთავამდე, მეტად რთული ჰიდროტექნიკური ნაგებობებით. პარალელურად სპეციფიკური სამუშაოებს ასრულებდა ქართველ ჰიდროოლოგთა პარტია (უფროსი თ. ღამბაშიძე). მან სათავე ნაგებობაზე გაჭრა 12 მუშაჰაბურღილი, თითოეულის სიღრმეა 50 მეტრი. მთელი სიმძლავრით გაეშალა სატუმბი სადგურის გაფართოების სამუშაოები, რომელიც დაკისრებული ჰქონდა მშენებლობის სამინისტროს პირველ ტრესტს (მმართველი ზ. კაპანაძე, მთავარი ინჟინერი გ. ჯიხვაშვილი), გენერალური მოიჯარადრე იყო აღნიშნული ტრესტის მეოთხე სამშენებლო სამმართველო (უფროსი ი. თავაძე), მშენებლობა მოწყობილობა-დანადგარებით დაკომპლექტა რუსპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს კაპშენებლობის მთავარმა სამმართველომ.

მშენებლობა პარტიის რუსთავის საქალაქო კომიტეტის, სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის განსაკუთრებული ყურადღების ცენტრში იყო. დაუყოვნებლივ ეგზავნებოდა მუშახელი. ტრანსპორტი და სამშენებლო მასალები, შტაბის სხდომებზე, ოპერატიულად წყდებოდა მშენებლობასთან დაკავშირებული ყველა საჭირბოროტო საკითხი, მოეწყო შაბათობაც.

რუსთავის მშრომელები დიდ პატივს მიაგებენ აგრეთვე მათ, ვინც თავისი ალალი შრომით განსაკუთრებით გამოიჩინა თავი ამ სამეველშვილო მშენებლობაში. ესენი არიან: მობილური მექანიზაციის სამმართველოს წარმომადგენლები, ზეინკალი ზურაბ ხოსიაშვილი, აირმჭრელი მიხეილ შეპილოვი, მძღოლები გურამ ზედგინიძე, გოჩა მაღრაძე, უბნის უფროსი იუზა ტაბატაძე, სამეშაოთა მწარმოებლები ანზორ კაპანაძე, თემურ ხაბალაშვილი და სხვები. მათმა დაუღალავმა, კეთილსინდისიერმა შრომამ სასურველი შედეგი გამოიღო. მშენებლობა ვადამდე ერთი წლით ადრე დამთავრდა. ამიერიდან რუსთავი დღეღამეში დამატებით 48 ათას კუბმეტრ სასმელ წყალს მიიღებს, რაც რიგიანი ხარჯვის შემთხვევაში საკმაოდ დააკმაყოფილებს მოსახლეობის მოთხოვნილებას.

დავით გიწაძე,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

ქართველი მეცნიერის დამსახურების აღიარება

საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის რექტორი, პროფესორი გოჩა ჩოგოვაძე არჩეულია ჩეხეთის უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლის მეცნიერებათა საპატიო დოქტორად. ეს ევროპის ერთ-ერთი უძველესი და ავტორიტეტული სასწავლებელია, რომელმაც თავისი არსებობის თითქმის სამასი წლის მანძილზე ასეთი პატივი მხოლოდ 22 კაცს დასდო. იმათ შორის, ვისთან ერთადაც ამ სიაში პროფესორ ჩოგოვაძის სახელი ერთ რიგში დგას, არიან გამოჩენილი ელექტროტექნიკოსი ნიკოლო ტესლა, ნობელის პრემიის ლაურეატი აკადემიკოსი ბასოვი და შეერთებული შტატების ორი პრეზიდენტი.

საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის რექტორმა მეცნიერებაში ფართო საერთაშორისო აღიარება მოიპოვა. თავისი ფუნდამენტური შრომებით ინფორმატიკისა და ავტომატიზებული მართვის სისტემების შემუშავების დარგში. იგი ამასთანავე ინფორმაციათა ასოციაციების საერთაშორისო კავშირის ვიცე-პრეზიდენტია. ჩეხოსლოვაკიელმა მეცნიერებმა პროფესორ ჩოგოვაძეს პატივი მიაგეს უმაღლეს ტექნიკურ სასწავლებელში მიღებული ძველებური რიტუალის თანახმად, ტრადიციისამებრ შემოსეს მანტიით, ისმოდა ორგანის ხმა, წარმოთქვამდნენ საზეიმო სიტყვებს. ეროვნული პოლიტექნიკური უმაღლესი სასწავლებლის ცხოვრებაში მომხდარი ამ არაორდინალური მოვლენის გაშუქებისას, გაზეთმა „რუდე პრავომ“ ისეთი დეტალიც აღნიშნა, რომ ქართველმა მეცნიერმა თავისი სიტყვა წარმოთქვა არა მარტო ქართულ ენაზე, არამედ ჩეხურადაც. (საქინფორმი).

მოვუსმენთ ყველას, დავაზუსტებთ პოზიციებს

პირველი ინტერვიუ მინისტრის როლში

მაშ, ასე, ეს ამბავი მოხდა! ჩვენ კვლავ გვყავს სსრ კავშირის კულტურის მინისტრი. ამ თანამდებობით გამოვიდა 21 ნოემბერს საალმის სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს სხდომათა დარბაზიდან ცნობილი მსახიობი და რეჟისორი ნიკოლოზ გუბენკო.

არ დავიწყებთ ასეთ პასუხსაგებ პოსტზე მისი დამტკიცების ცერემონიის აღწერას. ეს დეტალურად შეიძლება ნახოთ ტელევიზიით, წაიკითხოთ გაზეთებში. შემოვიფარგლებთ მხოლოდ მოკლე ინტერვიუთი — ყველაზე პირველი ინტერვიუთი, რომელიც მომცა კრემლში ახალმა კულტურის მინისტრმა.

— როდის შეხვალთ თქვენს კაბინეტში არბატზე?

— ვფიქრობ, მომავალ ორშაბათს. თუმცა ჩემი სამინისტრო აპარტამენტები არცთუ ძალიან მომწონს, უფრო სწორად — სულაც არ მომწონს. მეტისმეტად დიდია, არა ვარ შეჩვეული ასეთ სივრცეს.

— იქნებ, ღირდეს კაბინეტის გამოცვლა?

— ყოველ შემთხვევაში, ამით დაწყებას აზრი არა აქვს.

— მაშ, რით აპირებთ დაწყებას?

— მოვუსმენთ ყველას, დავაზუსტებთ პოზიციებს, შემდეგ კი ჩვენს მეცადინეობას მოვახმართ ყველაზე მნიშვნელოვან საქმეებს. ახლა ხომ მარტო ის ვიცი, რაც შემოიფარგლება ჩემი გამოცდილებით — მსახიობის, რეჟისორის, უბრალო ადამიანის გამოცდილებით. ბევრი მიმოგზაურია ქვეყანაში, ჩვეულებრივ, თვითონ ვუჯექი ხოლმე საჭეს. მაგრამ ყველაფერი მაინც არავინ არ იცის. არ ვაპირებ რაიმე დავუმალო ვინმეს, ვინც უნდა იყოს. ყველაფერი უნდა ხდებოდეს ნებისმიერი აზრისადმი პატივისმცემლური დამოკიდებულების დონეზე. როგორც ვფიქრობ, ახლა მთავარია გავუგოთ ერთმანეთს და ჩვენი მატერიალური შესაძლებლობის ფარგლებში მოვახმაროთ მეცადინეობა უპირველესი ამოცანების გადაწყვეტას. აქიტომ ერთი-ორი თვე, იქნებ სამიც, უნდა მოვუსმინო და ვიფიქრო. არ მინდა თვალთმაქცობაში ჩამომართვათ, მაგრამ ძალიან მიჭირს შეეგეგუო ჩემს ახალ მდგომარეობას. როცა ამ თანამდებობაზე მამტკიცებდნენ, ყველასათვის ნაცნობ მღელვარებას განვიცდიდი და მუხლებიც კი მიკანკალებდა

ოთხმოცი წელი... არადა, აი, მისი ერთ-ერთი ახალი წიგნის სათაურისა არ იყოს, გუშინ და გუშინწინ მივუსულიცეთ 60, 70, და 75 წელიც — ბატონ ირაკლი აბაშიძეს. ქართველი კაცი ცხოვრების უდელტეხილს რომ გადალახავს, უმალ მარადიული სატკივარი აეშლება — საწუთისოფლო სატკივარი, როცა ცხოვრება დაგაფიქრებს, თუ რაა იგი, „წუთი თუ საუკუნე?!“ და პოეტი იტყვის: მართლაც წუთს ჰგავს წუთისოფელიო! ხმა იდუმალი კი შეეხმიანება: „მაგრამ სოფელი ხანდახან ჰგავს საუკუნესაც“...

საუკუნემდე ჯერ კიდევ არის გზა და სავალი, ახლა კი დამაშორალი და ნაამაგარი მწერლის წინ მისი ბოლო წლების უდიდესი ნაღვაწი — ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის ტომებისაგან აშენებული ნათელსვეტია და კიდევ ოთხი ახალი წიგნი, რომლებშიც მთელი მისი ცხოვრება, მისი სული და გული ია გაცხადებული: „სენია „საბჭოთა საქართველოსა“ და „ხუდოჟესტვენნაია ლიტერატურას“ (მოსკოვი) მიერ გამოცემული რჩეული ლექსები და ამ ორი პოეტური კრებულის თანამდევი პუბლიცისტური ხასიათის წიგნები: „გუშინ, გუშინწინ“, („მერანი“) რომელშიც მოგონებები და წერილებია, და „ფიქრები პალესტინაზე“ („მეცნიერება“).

სადაც უნდა ისმოდეს მისი ხმა — ვარძიასთან თუ ჯვრის მონასტერში, ქართლის სამრეკლოებთან თუ გოლგოთასთან, ეს ხმა ყოველთვის ხალხის გულისთქმას ეხმიანება და სათქმელს ამბობს — ტკბილად როდი უწოდა მან თავის თავს ძე ამირანის!

რამდენი იარა და რამდენი რამ მოიკვლია რუსთაველის ნაკვალევზე!

ქართველი კაცი ერთხელ თუ მოვლიდა საოცნებო იერუსალიმს — ეს საარაკო ამბავი იყო. შარშან კი ბატონი ირაკლი კვლავ შეეხმიანა ჯვარის მონასტრის გალავანს და გოლგოთას, იეროსა და რუსთაველის აჩრდილებს — რა ჰქონდა გულში? — თამარ მეფის უპოვნელი საფლავის დარდი...

რა აღელვებული და აფორიაქებული ჩამოვიდა ახლა ათენიდან, ბერძენი არქეოლოგის ათანასიოს იკონომოპულოსის ჰიპოთეზით — რომელიც ქართულ მონასტერში გახსნილ ერთ-ერთ სამარხს, რომელშიც ორი მანდილოსნის შეშტია, თამარის საფლავად მიიჩნევს...

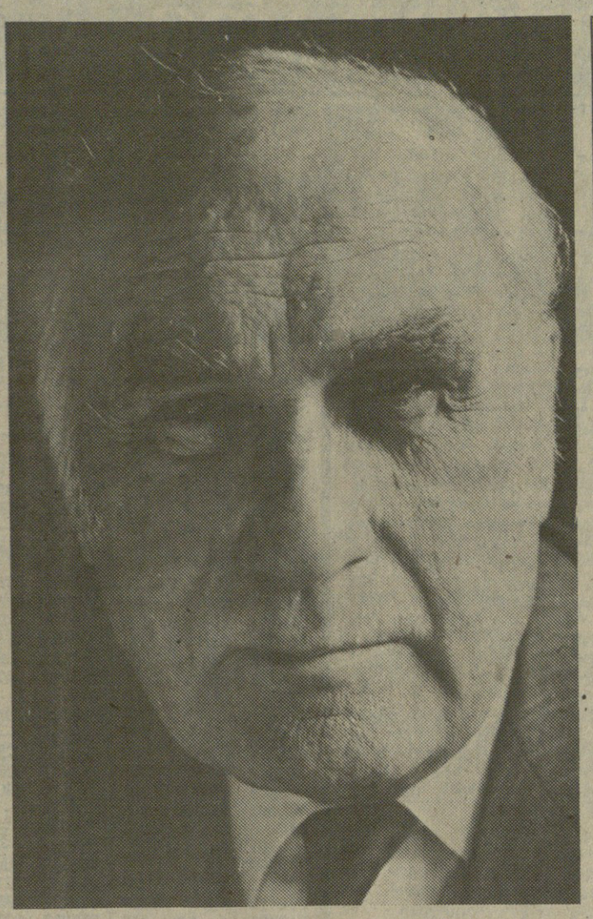

...მკვლევარის ეკვი და პოეტური მუზა ერთმანეთს ერკინება, მაგრამ თუ თამარი არა, ეს ხომ მაინც საქართველოს წარსულია, საქართველოს ნაწილია, რაც პოეტს სულიერ ნაზრდოს და ნაფიქრალს მატებს, რაც მას სიცოცხლეს უხანგრძლივებს, რამეთუ, წმინდა ადგილების მოვლა-მოლოცვა ქრისტიანის ნატვრაა ოდითგან, მით უფრო, ხანდაზმულობის ჟამს...

რამდენი რამ გაახსენდება კაცს ხანში შესულს — თანატოლები, დედამამიშვილები (ოთრმეტი და-ძმა აბაშიძე!), ტბილი მშობლები. ეს მოგონება უხმობს პოეტს ხვამლის ქედისკენ, ყველაზე მეტად ენატრება პატარა ხონი და ის ყმაწვილი, სალამურებს რომ თლიდა ხოლმე ჩალამ-კალმისგან და ზაფხულობით მაცხოვრის, ივანდიდის, თუ თავისი ძლიერებით განთქმული წმინდა გიორგის ეკლესიებთან გამართულ ღამისთევებში უკრავდა გამთენიამდე.

80 წელი — გიორგობისთვის მადლი ტრიალებს საქართველოში, მაგრამ ქვეყანა ძველებურად ვერ მხიარულობს, აპრილის აქეთ აფორიაქებული და დაღონებულია ქართველი ხალხი, რომელსაც ბერი ბერზე მოეწია... დაღონებულია პოეტიც, ალარ ელხინება, და მაინც, მისი ნაბიჯი მხნე და მართალია, — ამიტომაც ნიკიფორე ჩოლოყაშვილის (ირბახის) იერუსალიმური წარწერით გვინდა შეეხმიანოთ მას: „დეჭით მტკიცედ“, ბატონო ირაკლი, მზეგრძელია თქვენი გვარ-ტომი და სამშობლო თქვენი!

ხმა კატამონთან

— „ო, ენავ ჩემო,
დედაო ენავ,
შენ, ჩვენო ნიჭო,
სრბოლავ და ფრენავ,
შენ, ჩვენი სუნთქვის დიდო
ალამო,
შენ, ჭირთა ჩვენთა ტკბილო
მალამო,
შენ, კირო ჩვენთა ქვათა და
კირთა,
შენ ერთი შემრჩი სამარის
პირთან.
ნათესავს ათასს
მეგობარს ათასს,
მრუდსა და მართალს,
მტერთა და ძმათა
დავშორდი,
მორჩა,
ყველა მოთავდა;
მშვიდობა ვუთხარ ყველა
მოკვდავთა,
მხოლოდ შენ უკვდავს,
მხოლოდ შენ მარადს,
შენ — ერთს,
შენ ვერ გთმობ
სამარის კარად.
თუ რამ მზე მწამდა,
თუ რამ მზე მწვავდა,
უტკბილეს დღეთა,
უტკბილეს წამთა,
უტკბესი შენ ხარ, ენავ, დედაო,
შენ, მწარე ლხინო,
ტკბილო სევდაო,
შენ, ყოვლის მთქმელო,
ყოვლის არმთქმელო,
შენ, გმირთა გმირო,
ბრძენო ქართველო,
ნარსულის ძეგლო, წინ
გამხედავო.
ქვესკნელში მძრომო,
ცაში მფრენელო,
ხან — ფუნჯო ჩემო, ხან —
საჭრეთელო,
შენ, აკვნის ჰიმნო,
ცრემლო სამარის,
იბერის ენავ,
ენავ თამარის...
შენ, ნიჭო ჩემო,
სრბოლავ და ფრენავ,
დედაო ენავ, დედაო ენავ!
დაეცეს, იქნებ, სიმაგრე ყველა,
მოისრას, იქნებ, ყველა ყმა,
ველად
დაედოს მტკვერი ყველა დიდ
ხსოვნას,
დააკვდეს აზრი ნაპოვნის
პოვნას,
ყოველ ნერგს, იქნებ, დაატყდეს
მეხი,
ყოველ ძეგლს, იქნებ, დაედგას
ფეხი
მხოლოდ შენ, უჭკნობს,
შენ, ხატად ქცეულს,
რა დრო, რა დასცემს
შენს უკვდავ სხეულს?
ო, ენავ ჩემო,
დედაო ენავ,
შენ ჩვენო ნიჭო,
სრბოლავ და ფრენავ,
შენ, ჩვენი სუნთქვის დიდო
ალამო,
შენ, ჭირთა ჩვენთა ტკბილო
მალამო,
შენ, კირო ჩვენთა ქვათა და
კირთა
შენ ერთს,
შენ ვერ გთმობ
სამარის პირთან“.

1962 წ.

ხმა გოლგოთასთან

„— ვაი, გოლგოთა,
ჩემო ღმერთო,
ვაი, გოლგოთა!..
ვაჲ, სად შენად დღე დაღამდა,
ჩემად გათენდა...
ვდგავარ შენს ფერხთან
ნმინდა, როგორც
ლოცვა ქართველთა,
ყველა ქართველთა
უსჯულთ მიმართ,
მიმართ ორგულთა.
მე — ხე დამზრალი,
ხე გამხმარი,
ხე გაძარცული,
შენ — მარად ნორჩი
ყვავილობა,
ფურჩქვნა უცვლელი;
შენ — წამებული მზის
ამოსვლა,
შუქი ჯვარცმული,
მე — მზის ჩაქრობა,
მნუხრის ბინდი
ჯვარზე უცმელი.
არავინ იცის,
არვინ უნყის
მე და შენს გარდა,
ო, ქრისტევ, ქრისტევ,
ჯვარზე გაკვრის ბედნიერება,
რაც დიდ ნამებად მოუნათლავთ
ტომთა და გვართა
რასაც წვალებას,
ტანჯვას ეტყვის ქვეყნიერება.
ვარ მხოლოდ მღილი,
ვარ ცოდვილი,
ვარ სამონყალო,
მაგრამ ხმა შენი
ჩემებრ ქვეყნად
სხვას ვის უგრძვნია?
შენ გულთა ხილვის
მეუფე ხარ,
მაგრამ მოძღვარო,
ჩემებრ შენს გულშიც ჩაიხედოს,
ვის შეუძლია?
ვის შეუძლია
შენის სულის
იგრძნოს წამება,
ჩემებრ უსაზღვროდ,
ჩემებრ მაღლად,
ჩემებრ უბრალოდ?
ვის შეუძლია
ჩემებრ ცნას თუ
შენ — უკვდავება,
რისთვის ეძებდი,
რად ეძებდი
სიკვდილს, უფალო!
ვის ძალუძს, ღმერთო,
ჩემებრ ჩასნვდეს
შენს ნება-სურვილს,
სურვილს,
რომელმაც მზე ჩაგიქრო,
ჯვარს დაგაკონა?..
ო, ბალღო, ბალღო,
ეგ სიმნიფე,
ეგ სიბრძნე სრული,
ეგ ცისკრის გახსნა
შემოქმედმა ვით ჩაგაგონა
რაი არს ჯვარცმა?
გინდ სიცოცხლის
გაყრის ძიება?
ძიება მიწად დამიწების,
ზეცად შეფრენის?
რაი არს ჯვარცმა,
თუ არ ჯილდო და პატიება —
ვისაც ეკუთვნის,
ვისაც შვენის,
ვისაც შეჰფერის.
ჭეშმარიტების ძიებისთვის
ჩვენ ორთავ ერთი
შმაგი ნყურვილით
შიგ შევაღეთ
ნუთის სოფელი...
ჭეშმარიტების გზას შევებით
შენ კაცი — ღმერთი,
მე მიწის კაცი,
მე ცოდვილი,
შენ უცოდველი.
და თუ შენ დაგცეს,
ჯერ კვლავ ნერგი
ახლად აშლილი,
დაგცეს, რამეთუ
არვინ დადგა
შენად დამცველად —
მე სიბერემდე,
ვით მიჯნური
ველად გაჭრილი,
ჭეშმარიტების გზა-კვალს
ვდევდი დაუქანცველად.
ვნახე? ვიპოვე?
რითაც სიყრმით
ვიყავ აღძრული,
რასაც მოკვდავის გატაცებით
მწამდა, ვნახავდი?
ვნახე? ვიპოვე?
ჰა, სიბერეც,
ჰა, დასასრულიც.
აჰა გარდაველ...
ის დღე გრძელი
უკვე დაველამდი.
ბედით ნაგვემი,
უნაპიროდ და უსასრულოდ,
მოველ დღეს შენთან
კვლავ ის სული,
სული უცველი —
ჭეშმარიტების ძიებაში
დიდო ჯვარცმულო,
ჭეშმარიტების ძიებაში
ჯვარზე უცმელი.
მითხარ, სანამ ვარ,
სანამ აქვე მინევს უკვალოდ
შენს ამ მხარეში,
შენი მინის ქვეშ გარინდება,
რაი არს იგი,
რასაც ვდიეთ, ჩემო უფალო,
ო, ჩემო ღმერთო,
სთქვი, რაი არს ჭეშმარიტება?“

1962 წ.

პოეტი მაინც

გინდ ღარიბობდეს,
გინდ მათხოვრობდეს,
გინდ ბროლის ედგას
წინ მთა-გორებიც —
პოეტი მაინც უნდა
ცხოვრობდეს
მხოლოდ პოეტის დიდი
ცხოვრებით.
გინდ ხალიფობდეს,
გინდ ბატონობდეს,
გინდ დღეებს წვავდეს
გულის სწორებით —
პოეტი მაინც უნდა
ცხოვრობდეს
მხოლოდ პოეტის დიდი
ცხოვრებით.
უნდა ცხოვრობდეს
უნდა ცხოვრობდეს,
უნდა სუნთქავდეს
მგოსნის ცხოვრებით —
ნიკორწმინდობდეს,
სვეტიცხოვლობდეს
ფიქრით, ლოცვებით და
ამბორებით.
ქვეყანა მიაქვს შურს
უბოროტესს,
მიწა სავსეა
ქვეყნის ჭორებით...
პოეტი მაინც უნდა
ცხოვრობდეს
მხოლოდ პოეტის დიდი
ცხოვრებით.

1985 წ.

დაგვტოვეთ მარტო

დაგვტოვეთ მარტო!..
მე დღეს ხმაც და სიმიც
დამაცვდა,
იმ საზღვრის ხაზთან,
იმ შავ ხაზთან
დღეს მეც შევჩერდი.
დაგვტოვეთ მარტო —
ერთი სიტყვაც
მაქვს ქვეყანასთან;
დაგვტოვეთ მარტო
ახლა მე და ეს მზისქვეშეთი.
მე ცამდე სავსე
ათას დრამით, ათას ქარიშხლით,
ყველა ქარიშხლის,
ყველა დრამის
სუნთქვით მცნობელი...
ერთი რამ სიტყვაც,
ერთიც დამრჩა
მე ანგარიში —
დაგვტოვეთ მარტო
მე და ჩვენი წუთისოფელი.
მე მისი ჯიში,
სისხლი მისი
და მისიანი,
მე ხმა შენდობის
ხმა იმედის
ხმა დამშვიდების;
ქება-დიდებით მე ვავსებდი
ამ დიდ მზიანეთს,
სხვა რამ არ მითქვამს მისთვის
გარდა
ქება-დიდების.
ახლა დავკეცოთ,
ახლა დავდოთ,
ახლა დავხუროთ
რაც რამ დამთავრდა,
რაც რამ გაქრა,
რაც რამ დანაცრდა...
უშუამავლოდ, უმსაჯულოდ,
უმეთვალყურეოდ
დამტოვეთ მარტო
მე ამ დღესთან, ამ
ქვეყანასთან.

1986 წ.

უკვდავ იმედით

სად არის, ღმერთო,
ახლა ჩემი ათასი ტოლი —
ზოგს მოყვრის ჭორი,
ზოგს მტრის ტყვია,
ზოგს წარღვნის ტორი;
მე მომსწრე ქვეყნის
ამდენ ცვლის და
ამდენ დრამისაც
მე დღემდე შევრჩი,
დღემდე შევრჩი
ამ დედამიწას.

სად არის, დედა,
ახლა შენი თერთმეტი შვილი—
ზოგს სიყრმის ჭირი,
ზოგს სიბერე,
ზოგს კოხის ჩხირი,
ხსოვნას რომ წვავს და
გულს არ ტოვებს
ერთი წამითაც...
მე ერთი შევრჩი,
ერთი შევრჩი
ამ დედამიწას.

იქნება ჯობდა...
მაგრამ ჩვენს ბედს
ჩვენ ვინ გვაბარებს,
ქვეყნის საცერი
მხოლოდ ზეცის
ხელით იცრება —
თორემ გიყვარდეთ,
გვირგვინს ოდნავ
თუ მიგვაკარეს,
დროზე სიკვდილი პოეტისთვის
არის მისწრება.

პოეტს — ნორჩობა,
პოეტს — ყრმობა,
ახალგაზრდობა,
ყველა სიმწიფე,
ყველა სიბრძნე
ღმერთმა დალახვროს,
ქვეყნის ოხრობა
ქვეყნის მტრობა
და ჯამბაზობა
არ უნდა ნახოს,
ეს პოეტმა
არ უნდა ნახოს.

არ უნდა ნახოს
თუნდ ის შიშიც
ცრაასცხრამეტის
რღვევა წარსულის,
რღვევა „საყდრულ
ძველ მყუდროების“;
ყოვლის აშვება,
გახელება ათას ჰამლეტის,
ყველა სიმუხთლე,
ყველა სენი
ჩვენი დროების.

თორემ ინებეთ —
მე მნახველი ამდენ
მკრეხელთა,
ამდენ ვარამში,
ამდენ ჭირში,
ამდენ ავდარში.
მე ზოგის თვალში
კითხვის ნიშანს
განა ვერ ვხედავ —
— თუ ვაჟკაცი ხარ,
თუ ხარ კაცი
რატომ გადარჩი?

მაინც რა გახდა,
რა ჩვენს ჟინზე გადგა გამჩენი,
ბორგავს, კვლავ ბორგავს
ის რაც გუშინ
ის რაც დღეს არი —
არ იქნა ზავი,
არ დაადგა
ჩვენს წლებს საშველი —
არ დანდა წყალი,
მოუსწრობელს ვერ
მოვესწარი.
იქნებ სანაცვლოდ
თავის რისხვით, თავის
ძალებით
ცა სჯის ჩვენს მოდგმას,
ჩვენს ოცნებებს,
რთულს და მიამიტს,
რომ ჩვენ თავს ვიდეთ
შეგვეცვალა ჩვენის
ბრძანებით
დროც და ბუნებაც
და ბუნებაც ადამიანის.
რომ ჩვენ თავს ვიდეთ
სხვა რამ-გზით და
სხვა მხრით გვეარა,
ზოგჯერ კანონით,
ზოგჯერ ხმლით და
ბაზრულ უფლებით;
იქნებ ცა გაწყრა და ეს არის
სამაგიერო
ჩვენი თავგასვლის,
ჩვენი კვეხნის,
გაზულუქების.
ვის — ღმერთ-კაცობა,
ვის — მეფობა,
ვის — სპის სარდლობა,
მუდამ მზად ყოფნა,
განუწყვეტლად
ცეცხლთან თამაში
იყო, დრო იყო,
იყო ლეწვა,
უსამართლობა —
პასუხს ვინ აგებს,
პასუხს ვის თხოვ
ცივ აკლდამაში?
ფესვი კი, ფესვი
იმ ჭრილობის, მოურჩენელის
არა, არ იყო
შეჯახება
ორი მეტოქის —
ეკლიან გზაზე დაცემულნიც,
გადარჩენილნიც
შვილნი ვიყავით
ჩვენი წლების,
ჩვენი ეპოქის.
მომხრე და მოძმე
აღთქმულ ქვეყნის ყველა
მშენებლის
ოცნების გზებზე,
მშობელ მიწის
გზებზე წანნალით
მე ჩემი წლების,
ჩემი ქვეყნის
დროს ვუჩვენებდი —
მე ციფერბლატის ღერძს
მიბმული
ერთი წამწამი.

ბრუნავს, დრო ბრუნავს,
ბრუნავს ახლად ჩვენი
ცხოვრება
ალალ ნაყოფის,
ალალ მარცვლის,
თესლის ალალის;
მაგრამ ჯერ ერთხანს,
ანგარიშის არის სწორება,
ჯერ ის არ არის,
ის არ არის,
ჯერ ის არ არის.

მე კი, მე ისევ
ხვალინდელ დღის ვცოცხლობ
იმედით
ვცოცხლობ იმედით
და მე ვამბობ
ახლაც სწორია —
როგორც სიყრმიდან
მე ვფხიზლობდი,
მე ვიძინებდი,
როგორც ათეულ
ჭირის წლებში
მე მიცხოვრია.

სად არის, დედა,
ახლა შენი თერთმეტი შვილი—
ზოგს სიყრმის ჭირი,
ზოგს სიბერე,
ზოგს კოხის ჩხირი...
მე მომსწრე ქვეყნის
ამდენ ცვლის და
ამდენ დრამისაც
მე ერთი შევრჩი,
ერთი შევრჩი ამ დედამიწას.

1988 წ.

სამოცი წლისთავზე

„საგურამოს გზაზე მოუკლავთ ილია ჭავჭავაძე“
პირველი ცნობა
1907 წელი

— „მე ილია ვარ...“
ეტლში კლდესავით
წამოდგა სახით უუკვდავესით
და განყდა სიტყვა: —
— „რას მოვესწარი,
როგორ დავკნინდით,
როგორ დავეცით...“.

— „შენ ილია ხარ,
სწორედ ისა ხარ,
ჩაგვრის ალამი,
დროშა წარსულის....“
და მგოსნის შუბლზე გამოისახა
ალმოდებული წვეთი
ჯვარცმულის.

„შენ ილია ხარ..“
ცხლად და ანაზდად
მთამ მთას
ქუხილი მკერდს გაუყარა;
გასკდა არაგვთან,
გასკდა არმაზთან,
ზედაზნის მთები გადმქუხარა.

იქ ბაზალეთთან მეხად იჭექა,
აქ მთაწმინდასთან ცრემლად
ატირდა,
იქით იქუხა
უფლისციხესთან,
აქეთ იფეთქა ივრის ნაპირთან.

იქით ლიახვთან
ალვად იელვა,
აქეთ ალგეთთან ...
იქ ქართლის ბოლოს
ლეხს ... ...
ქ ... ...
გადიგრიალა,

იქ ანანურთან
კედლებს შეება,
აქეთ ქვებს შეჰყვა
ნარიყალაში..

და მთები,
გზები,
მდინარეები
ქვები აქუხდა ჩვენს ქვეყანაში.

აქუხდა...
დაჭრილ მშობელ მხარეში
რომ ექმა ეთოს
ხმა უდასტუროს...
და მთებში მეხის დადგა
თარეში
უგზოდ, უსაზღვროდ და
უსასრულოდ—

იმ დიდ ქუხილის
დადგა თარეში,
იმ დღეს არაგვთან რომ
ჩაისახა...
და ისმის, ისმის
საქართველოში:
„შენ ილია ხარ, სწორედ
ისა ხარ“.

1967 წ.

„ფიზიკოსები და ლირიკოსები“

თქვენ, ალბათ, გახსოვთ,
კაცმა რომ თქვას,
რატომაც არა —
ფიზიკოსებო, ძვირფასებო,
თქვენ გახსოვთ ჯერაც —
ჩვენ, მგოსნებს, გვითხრეს
— პოეტებო,
დღეს უკვე ემარა,
დღეს ეგ ხმა თქვენი
არ სჭირდება ატომის ერას.
დე ასეც იყოს,
აქ კამათი
არცა ღირს გროშად,
ჩვენც, ალბათ, ვტყუით,
პოეტებშიც ცოდვა ხშირია —
სულ აირია პოეზია
ლექსად და პროზად,
ატომის წლებში
პოეზია სულ აირია.
იქნება მართლაც
ჩვენც ამქვეყნად
ვყვირით ნამეტანს,
ბევრის ხმა ცრუა,
ბევრის ლექსიც
ქვეყნის ჭირია;
ზოგსაც ჰგონია
ბურჯად უდგას
მთელ ჩვენს პლანეტას —
სულ აირია პოეზია,
სულ აირია.
არის ქვეყნები —
შენი ლექსი
ფეხზე ჰკიდიათ,
გახვრეტილ კაპიკს
არვინ მოგცემს
ერთად ცხრა ლექსში;
ეს მხოლოდ ჩვენში —
ლექსის ფასი
მართლაც დიდია.
ლექსი და (რითმა
ბევრს არ ახსოვს
მთელს დასავლეთში.

ჩვენც ის აღარ ვართ,
როგორც ქუხდნენ
ლექსის მამები —
ალარც რუსთველი,
არც პუშკინი
ალარც ილია;
დანაგვიანდა ლექსი ბრექით
და წვრილმანებით —
სულ აირია პოეზია
სულ აირია.
მაგრამ ვთქვათ ისიც,
ახლა კითხვა
დავსვათ პირიქით:
წესი ასეა, ჩვენო ძმებო,
წესი აგრეა —
რა, რა დავღუპეთ პოეტებმა
ჩვენი ლირიკით,
თუ არ აშენა,
ჩვენმა ლოცვამ,
რა დაანგრია?
თქვენდა საქებრად
სიმს არ ზოგავს
ჩანგი პოეტის.
არის პოეტი თქვენი მკვიდრიც,
თქვენი ძმობილიც,
თქვენი ზეიმი
გულს უხარებს
პოეტს ყოველთვის,
როგორც სულ დღემდე
უხარებდა გულს ჩერნობილიც.
არა, ჩვენ არა,
ჩვენ არ ვმართავთ
ამ ქვეყნის ბორბალს,
დღეს მხოლოდ თქვენსკენ,
მხოლოდ თქვენსკენ
სმენაც და მზერაც...
ფიზიკოსებო,
გაუფრთხილდით
ხალხების ნდობას,
ფიზიკოსებო, მოუარეთ ატომის
ერას!

1987 წ.

ᲞᲐᲝᲚᲝ ᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

მსურდა ეს ხსოვნაც,
ძველი დარდის ერთი
ფურცელიც,
უხმოდ წამეღო,
როგორც ვაჟკაცს მოეთხოვება,
მაგრამ დავნებდი, —
სათქმელს ძველებრ ვერ
გავუძელი...
ძნელი ყოფილა
ორმოცდაათს მიახლოება.

ვწერ ამ სტრიქონებს,
იქნებ სულმა იგრძნოს
დაცხრომა,
იქნებ გათავდეს,
შენზე ფიქრი აღარ მომინდეს,
ყურში არ რეკდეს
იმ დღეს ჩვენზე ზეცის
განყრომა,
ზაფრას გავექცე
იმ დასაწვავ საღამოინდელს.

ახლა რად გვინდა
განსჯა,
ყოვლის ამრევ-დამრევი;
სჯობდა, არ სჯობდა
შენგან ჩენზევ
თოფის განყობა?
იყო ნაბიჯი
გარდუვალი თუ ნაჩქარევი,
იყო გაქცევა ის გასროლა
თუ ვაჟკაცობა?

შენ კაცი იყავ,
გქონდა კაცის
ყველა თვისება
ნლობით შეგეძლო
გემიჯნურა,
გეგრძნო,
გელოთა,
მაგრამ იმ ნაბიჯს
(დღეს რად გვინდა ამის
მტკიცება)
იქნებ ყველასგან,
მაგრამ შენგან
არვინ ელოდა.

კეთილ ვარსკვლავზე,
ბედნიერ დღეს დაბადებული
ყველა სიკეთის მომხვეჭელი,
ცაში დამჭერი,
მუდამ ზეიმად,
მუდამ ლხინად
გამზადებული,
ძმობის შემკვრელი,
სუფრის თავი,
ბეჭის დამჭრელი;

შეყვარებული მოქნილ სიტყვას,
მომძის ქებასა,
სულ უზრუნველი,
სულ ჰარალი,
სულ უდარდელი,
გადაყოლილი მრუდს და
მართალს...
ჰაი, დედასა!
ასე გიცნობდა, თუ გიცნობდა
სადმე ქართველი.

შენ არ მიგაჩნდა ეს არც
ქებად,
არც რამ გინებად;
არცთუ სჩიოდი —
სად შენა და
სად საყვედური,
მაგრამ დღეს გეტყვი,
და ეს ჩემგან ნუ გეწყინება:
შენ არ შეგეძლო
და არც იყავ წინდახედული.

ვიცი, ჰო, ვიცი,
დღეს ამის თქმა არის იოლი,
ოცი წლის შემდეგ,
დროის წამლით განკურნებისას,
მაგრამ შენ მაშინ
იყავ მხოლოდ კაცი ტრფიალი,
იყავ ამტყდარი,
მონავარდე,
ბალღურ ნებისა.

ყველას უყოფდი შენს
სიხარულს,
რაც გაგეხარდა,
გრძნობებს მისდევდი
უაღვიროდ და უსადავოდ,
და რადგან მგოსნის
სიყვარულით
ყველა გიყვარდა,
გეგონა, არცვის
არც რამ ჰქონდა შენთან
სადავო.

სიცოცხლის ეშხით,
ამქვეყნიურ ნექტრით
დამთვრალი
შენი გონება
შთაგონების ღმერთთან
ომობდა
და თუ წესია,
თუ კაცსა აქვს რამ
სამართალი —
შენთან სადავო
მართლაც ვის რა უნდა
ჰქონოდა!

ორ საქართველოს
დაჯახების მოხდი მიჯნაზე,
ბრძოლა ფიცხელი
ნახე, ძველზე ახლის ჯობნების
შენ ორთავ ქვეყნის
ტრფობა გეკრა გულისფიცარზე,
როგორც ყმაწვილ კაცს
სიყვარული გაყრილ
მშობლების.

და როცა ნაღდად
ორი ქვეყნის გზა გაიყარა,
იშვა ახალი
ძველი მიწის სიმყუდროეზე,
შენ ვაჟკაცურად,
არა გულქვად
და ჰაიჰარად,
მგოსნის გულშივე
ჰკლავდი დარდებს
წარსულ დროებზე.

მაგრამ მოვეშვათ,
აქ ახალი არაფერია,
ეს მხოლოდ მისთვის
მივაშველე
ლექსს იარაღად,
რომ მეთქვა შენთვის
და ჰა, კალმით დამინერია:
შენ იმ ბრძოლების,
იმ ჭიდილის,
მსხვერპლი არა ხარ.

ძველ სამშობლოზე
შენ შეგეძლო
ლოცვით გელოცა,
ახალ მამულშიც
ვერცხლზე არა გაგიცვლია რა;
შენ,
შენ დაეცი იმ წელს,
როცა საქართველოზე
კაენის სულის აღზევებამ
გადისრიალა.

თვითონ მტერთაგან
საქართველოს მტრებზე
მითვლილი
სწუხდი, მეძახდი,
თან დამდევდი ოცი წელია,
რომ გეთქვა ჩემთვის
მაგ ოცი წლის შენი
სიკვდილით,
მგოსანს ჭეშმარიტს
რომ სიკვდილი არ უწერია.

1957 წ.

ᲜᲐᲮᲔᲕᲐᲠᲘ ᲚᲔᲥᲡᲘ

სიჭაბუკე ჰქვია წამს,
როცა პანგი ხარ და მღერი,
როცა სიყვარული გწვავს,
როცა მკერდში ღვივის კერა,
სიჭაბუკე ჰქვია წამს,
როცა ციდან გესმის ფღერა,
როცა ყველაფერი გწამს,
როცა ყველაფერი გჯერა.
სიჭაბუკე ჰქვია წამს...

1956 წ.

▼▼

შენ მთხოვდი ერთად,
შენ მთხოვდი ერთად —
მეც ჩემმა ბედმა არ გამაწბილა;
მაგრამ მე შენთვის,
მაგრამ მე შენთან
მომქონდა მხოლოდ
ნაწილ-ნაწილად.

შენ მხოლოდ ერთად,
შენ მხოლოდ ერთად —
არ გწამდა ჩემგან
ნაწილ-ნაწილი...
მაცოცხლე შენთვის,
მამყოფე შენთან,
მე კიდევ დამრჩა შემოსაწირი.

1969 წ.

ᲛᲪᲮᲔᲗᲐ

თუ ყველაფერი არის სიზმარი,
თუ ბინდის ფერი არის ყოველი,
მაშინ რატომ დგას დღეს
მცხეთის ჯვარი,
რატომ დგას ისევ
სვეტიცხოველი?

რატომ ელვარებს უძველეს
ქვაში
სამთავროს სვეტი, მცირე და
დიდი,
ან ზედ ქალაქთან შეგუბულ
მტკვარში
რატომ ჩანს ისევ ჰომპეის ხიდი?

მე დაგანახვებ არმაზის მხარეს,
კედლებს ნანგრევებს,
მკვდარ ნაქალაქევს,
სადაც არაგვის უძლეველ
მთავრებს
სძინავთ — ჩვენს ძველთა
ძვალშესალაგებს.

და გაგახსენებ იმ დღეებს,
როცა
მცხეთას ზღაპრული გახსნეს
თაღები,
და ჩვენს წინ, როგორც მეორედ
მოსვლა,
აღსდგენენ არმაზის
სარკოფაგები.

ჩვენ აღტაცებით დავცქერდით
განძებს,
აკლდამის ქვებში მარჯვედ
ჩასმულებს.
საოცარ თვლებით მოჭედილ
თასებს,
საოცარ თვლებით ნაჭედ
სასმურებს,
სურებს, გვირგვინებს,
ლარნაკებს, ხონჩებს,
კვლავ ცოცხლებს, რაღაც
უცნობ წამალით...
(თუმცა ამაოდ ვიძებდით
ჩონჩხებს —
ქვებში არ ჩანდა ძვლის
ნატამალიც).

და მე ვფიცავდი თავსა და
სინდისს
ამ უცხოდ ნაჭედ განძის
მპოვნელი,
რომ ყველაფერი არ არის
ბინდი,
რომ არც სიზმარი არის
ყოველი;

რომ იქნებ მათაც,
მიწიდან ახლა
ამ ძვირფას თვლებით რომ
შემოგეხედეს,
სიზმრად მიაჩნდათ ყოველი
ქვეყნად,
ამ უკვდავ განძის ძველ
შემოქმედებს.

ჩვენ კი დღეს სწორედ,
ჩვენ კი დღეს სწორედ,
ათას წელს ქვებში მოწმედ
დებულებს,
ათას წლის შემდეგ მაღლა
ვნევთ სურებს,
სასმურებს, მათგან
მოწოდებულებს.

არა, არ წაგყვეს,
არ წაგყვეს ჯვარი, —
თუ ბინდის ფერი არის ყოველი,
რატომ დგას. რატომ, დღეს
მცხეთის ჯვარი,
რატომ დგას ისევ
სვეტიცხოველი!

1953 წ.

ფაქტი * მოვლენა * კომენტარი

რეცენზია

სოხუმის ქართული თეატრის ორი სპექტაკლი

თბილისში წარმატებით ჩაიარა სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის სახელმწიფო ქართული დრამატული თეატრის გასტროლებმა. ამ თეატრმა დიდი ხანია დაიმკვიდრა ადგილი საქართველოს წამყვან თეატრალურ კოლექტივთა შორის, რაც უპირველეს ყოვლისა, მისმა მაღალმა პროფესიონალმა დონემ განაპირობა. დღესდღეობით ამ თეატრს დიდი ეროვნული მნიშვნელობა აქვსო და იგი საკმაოდ აქტიურად გამოხატავს თავის საზოგადოებრივ პოზიციას, იმ შემთხვევაშიც კი, როცა ხაქმე უშუალოდ მათ ხელოვნებას, მათ შემოქმედებას არ ეხება. მან თავისი შემოქმედებით, მაღალი მოკალაქეობრივი პოზიციით, აქტიური ქმედებით შემოიკრიბა და შეაკავშირა ადგილობრივი ქართველობა.

დღევანდელ სოხუმის ქართულ თეატრს მაღალი საშემსრულებლო კულტურა აქვს. ძალზე საინტერესოა მისი სარეპერტუარო პოლიტიკა. ინტერპრეტირებული კლასიკური პიესები თუ თანამედროვე ნაწარმოებები ზოგადსაკაცობრიო და ეროვნულ თანადროულ პრობლემატიკას ამკვიდრებენ სცენაზე. სოხუმელთა ყოველ ახალ წარმოდგენას დიდი ინტერესით ელის მაყურებელი. ამჟერად ჩვენი ყურადღება თეატრის ბოლო ორ ახალ სპექტაკლზე შევაჩერეთ, რამეთუ პოლიკარპე კაკაბაძის „ყვარყვარე თუთაბერი“ და ბერნრიკ იბსენის „ბრძოლა ტახტისათვის“ პირველად ნახეს თბილისელებმა. თეატრს, რომელსაც საკმაოდ დიდი შემოქმედებითი პოტენციალი გააჩნია, ბუნებრივია, მხოლოდ შეფასების უმაღლესი კრიტერიუმით უნდა მივუდგეთ. ამაზე ყურადღებას ამიტომ ვამახვილებთ, რომ ორივე ალბათ ძალზე საინტერესო წარმოდგენამ, ამ პოზიციიდან გარკვეული უკმარისობის გრძნობა დაგვიტოვა.

სოხუმის თეატრი ძალზე კარგად იცნობს თანამედროვე მაყურებლის ინტერესთა სფეროს და მისი ყოველი ახალი სპექტაკლი დღევანდელობისათვის აუცილებელი, შესატყვისი პრობლემატიკით გამოირჩევა. ამიტომაც, სრულიად ბუნებრივად მიგვაჩნია ის ფაქტი, რომ მის აფიშაზე „ყვარყვარე თუთაბერი“ და „ბრძოლა ტახტისათვის“ გაჩნდა.

პოლიკარპე კაკაბაძის პიესა „ყვარყვარე თუთაბერს“ მდიდარი სცენური ისტორია აქვს. მას არაერთი დიდი გამარჯვება მოუტანია ქართველი რეჟისორებისა და მსახიობებისათვის. კოტე მარჯანიშვილისა და შუშანგი ჩხეიძის, დიმიტრი ალექსიძისა და ეროსი მანჯგალაძის, რობერტ სტურუასა და რამაზ ჩხიკვაძის მიერ შექმნილმა სპექტაკლებმა თუ როლებმა თავისი განსაკუთრებული ადგილი დაიკავეს ქართულ თეატრში. რობერტ სტურუას მიერ 70-იან წლებში განხორციელებულმა წარმოდგენამ — „ყვარყვარემ“, შეიძლება ითქვას, საერთოდ განსაზღვრა თანამედროვე რუსთაველის თეატრის შემოქმედებითი გზა და მისი მხატვრული სახე. სწორედ ამ სპექტაკლმა დაგვანახვა თანამედროვე ყვარყვარეს, როგორც ანტიგმირის გლობალური იერი. მაყურებლის ცხოვრებაში დღემდე ცოცხლობს რუსთაველელთა ეს ბრწყინვალე წარმოდგენა. ამიტომაც, ბუნებრივია, ყოველი თეატრალური კოლექტივისათვის ორმაგად უფრო ძნელია თავისი ახალი სიტყვის თქმა პოლიკარპე კაკაბაძის ამ ნაწარმოებთან, მით უმეტეს, თუ სპექტაკლის ეანრად ისევ პოლიტიკური ფარხი იქნება არჩეული. რეჟისორი გიზო ყორდანია ყვარყვარეს სახის მეტამორფოზებსა და სახეცვლილებებს სიბეჭოთა კავშირის მთელი ისტორიის ასპექტში განიხილავს. გიგი ქავთარაძის ყვარყვარე. ქამელეონია, რომლის ფერისცვლაება დროის ვითარების ცვლილებას ყოველთვის ზუსტად ემთხვევა და ერგება. სპექტაკლში იგი უსასკოა. ყვარყვარე თუბერკულის რევოლუციის პირშია, მაგრამ საკმარისია დადგეს დიდ ისტორიულ ცვლილებათა დრო, სცენაზე დადგმულ ნოეს კიდობანში ჩაძვრება და ახალ დროებას სრულიად უვნებელი ეკლინება, იგი შენშვიკების სარდალია, რომელსაც ხალხი წარმოსახვით ეტლში შეუბამს, ლაგამი გამოუდია, აღვირი ხელთ უპყრია, რიგოლეტოს ცნობილი არიის მოტივზე კი სიტყვა „დემოკრატიას“ გაკეთებს და მეწამულ ჩოხაში გამოწყობილი „ეროვნული გმირიცაა“, რომელიც ბოლშევიკების გამოჩენისთანავე შეშინებული ხასწრაფოდ იხდის მას. ყვარყვარე 30-იანი წლების სისხლიანი ფუნქციონერიცაა და 60-იანი წლების რენეგატ-ბიუროკრატიც, ქართული მიწების გაყიდვით მოხვეჭილი ფულით, ოთხადმოკაკვული რომ ეახლება „ცენტრის“ გამგებელს, რომელსაც მფარველობასა და თანამდებობას შესთხოვს და ბოლოს, ყვარყვარე დღეს ჩვენთანაც არის, რადგან როგორც თვითონ ამბობს, ახლა ყველაზე ხელსაყრელი სიტუაციაა მისი აღზევებისათვის. ამიტომაც დაგვაცინიან დარბაზში მსხდომთ სპექტაკლის ფინალში ავანსცენაზე შეჭგუფებული მსახიობები. ყვარყვარე დღეს ჩვენს შორისაა, იგი არ გადაუგდიათ ისტორიის სანაგვეზე. მან მხოლოდ სახე იცვალა! ასეთია სპექტაკლის დამდგმელი ჯგუფის მოქალაქეობრივი პოზიცია.

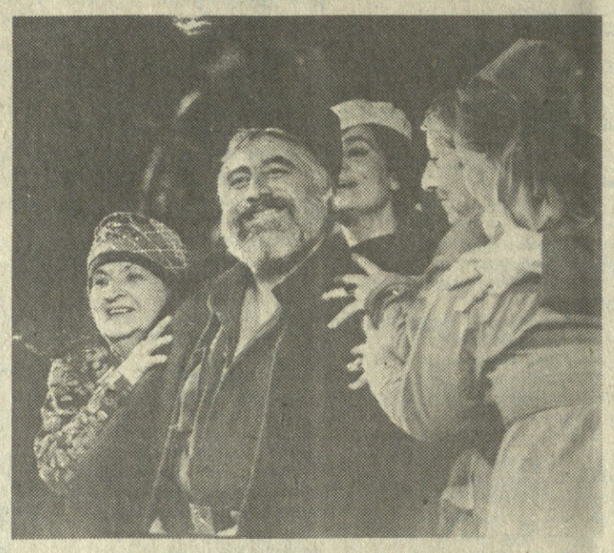

ძალზე დიდი ცვლილებები განიცადა პოლიკარპე კაკაბაძის პიესამ; სპექტაკლის პროგრამაში ვკითხულობთ კიდევაც: „ყვარყვარე თუთაბერი“ სატირული კომედია ორ მოქმედებად, ახალი სცენური ვარიანტი პ. კაკაბაძის ნაწარმოებთა მოტივების მიხედვით გ. ყორდანიასი. წარმოდგენა ხასია დამდგმელი კოლექტივის მიერ შეთხზული ამბებით, სიუჟეტებითა და ტექსტებით, რომელნიც ხშირ შემთხვევაში ზედმეტად ილუსტრაციულ, პლაკატურ ხასიათს ატარებენ. ყვარყვარეს კალეიდოსკოპური, ელვისებური სახეცვლილებები რთული ამოცანის წინაშე აყენებს ანტიგმირის სიამოვნებას განიცდის, როცა მეფის ოფიცრებს ტანსაცმელს წაართმევენ — ყოველმხრივ ამცირებენ ერთ დროს ქედმაღალ მხილველებს, აიძულებენ უხიტყვოდ დამორჩილდნენ ყოველ სულელურ ბრძანებასაც კი და თან ამ მცირედი ძალადობით დიდად იწონებენ თავს.

მხატვრების — აფციაურისა და პ. მძინარაშვილის მიერ შექმნილი სცენური სამყარო ცენტრში აღმართულ საყარაულო კოშკის, მატარებლის ვაგონის, „ნოეს კიბეებისა“ და გვერდითა კედლებზე ჩამოკიდებული უკვე ისტორიულ ლიდერთა ხუთეთებისაგან შედგება. მატარებლის ვაგონიც ერთგვარი ისტორიის ეტლის ფუნქციას ასრულებს, რომლის თავზეც არცთუ ისე იშვიათად მოექცევა ხოლმე ყვარყვარე, მაგრამ ალბათ მაინც სპექტაკლის მხატვრობა მხოლოდ დამხმარე ხაშუალებაა, რამეთუ, რეჟისორს რაიმე განსაკუთრებულ, განსაზღვრულ პირობას არ სთავაზობს წარმოდგენის არსის ამოხსნისათვის.

სპექტაკლში უხვად არის გამოყენებული პოლიტიკური ფარსის სხვადასხვა კომპონენტები: ბუფონადა, კლოუნადა, პლაკატი, სატირა. ამავე დროს, რეჟისორი უხვად მიმართავს კაბარესა და სხვადასხვა სახის მუსიკალურ ნომრებს, რაც ზოგიერთ მომენტში ეკლექტურობის შეგრძნებას იწვევს. ყოველივე ამის გამო წარმოდგენა საკმაოდ სანახაობრივია, რასაც მაყურებლის დადებითი ემოციები გვიდასტურებს.

ჰენრიკ იბსენის პიესა „ბრძოლა ტახტისათვის“ ქართულ სცენაზე საერთოდ არ დადგმულა და სწორედ სოხუმის თეატრმა თხოვა მისი თარგმნა ზ. კაკაბაძეს. მაინც რამ გამოიწვია თეატრის ასეთი არჩევანი? იბსენის პიესა ხვამს სახელმწიფოს ერთიანობისა და მისი ძლიერი, ღირსეული მმართველის პრობლემას, რომელიც ეხოდენ აქტუალურ საკითხებს წარმოაჩენს დღეს ჩვენი ერისათვის. იბსენის პიესა სწორედ ქვეყნის ერთიანობისა და ხელმწიფის მაღალი მორალური სახის აუცილებლობის იდეითაა განმსჭვალული.

ამჟერად სპექტაკლის დამდგმელმა რეჟისორმა გოგი ქავთარაძემ მუშაობის ის გზა აირჩია, რომელსაც კლასიკურ ინტერპრეტაციას უწოდებენ. მან მეტნაკლებად უარი თქვა იბსენის პიესაში ეგრეთწოდებულ ქირურგიულ ჩარევაზე და შეეცადა უპირველეს ყოვლისა, დრამატურგის სამყაროში ღრმა წვდომის, ნაწარმოების შინაგანი არსის ამოკითხვის საშუალებით შეექმნა მისი სცენური ვარიანტი. მართალია, რეჟისორს მოუხდა პიესის საგრძნობი შემცირება, რამაც თავისთავად მრავალპერსონაჟიან ნაწარმოებში რამდენიმე მოქმედი პირის ფუნქციის შეკვეცაც გამოიწვია, მაგრამ გიგი ქავთარაძემ მოკონ მოკონსონის, სკულესა და ეპისკოპოს ნიკოლასის მხატვრული სახეებისაგან საკმაოდ მყარი სამკუთხედი შეკრა, რომელზეც აიგო სპექტაკლის სტრუქტურა.

სპექტაკლის სცენურ სამყაროს ხის კარკასებისაგან შემდგარი თაღოვანი კონსტრუქციები და სამეფო ტახტი წარმოადგენს (მხატვარი დ. დათუკაშვილი). კარკასები საიმისოდ არის გამიზნული, რომ მათ ადგილას ქვის დიდებული ნაგებობანი უნდა წამომართონ. ერთ-ერთ ასეთ კარკასში ხაძარკველიც კი არის ჩაყრილი. მთელი ეს კონსტრუქცია თავის არქიტექტორსა და მშენებელს ელოდება. ეს ალეგორია დაშლილ-დაქუცმაცებულ ნორვეგიის სამეფოზე მიგვითითებს, რომელიც ძლიერი და ჭკვიანი ხელმწიფის მოლოდინში შიგა ომებს, შუღლს მოუცავს. ასეთი პროგნება კი დ. ჯაიანის მიერ განსახიერებული მოკონ მოკონსონია, ადამიანი, რომელიც დარწმუნებულია თავის სიმართლეში, გაჩენია ძლიერი რწმენა და ხასელმწიფოს ერთიანობის იდეა ამოძრავებს. ამით განსხვავდება იგი ნ. ბეკეტრის მთავარ სკულესაგან, ასევე ძალზე ჭკვიან და ძლიერი პიროვნებისაგან, რომელსაც გამუდმებით ღრღნის ეჭვი. თუმცა, შეიძლება ითქვას, რომ პიესის საკმაო შეკვეცამ რამდენადმე გააფერმკრთალა მოკონ მოკონსონის მხატვრული სახე სკულესთან შედარებით. თუ ნ. ბეკეტურს საშუალება ეძლევა თავისი გმირის უაღრესად საინტერესო და წინააღმდეგობით აღსავსე ბუნება წარმოგვიჩინოს, დ. ჯაიანის მოკონ-მოკონსონის მხატვრულ სახეს ასეთმა შემცირებამ ფრაგმენტული ხასიათი შესძინა.

ძალზე საინტერესო, მაღალმხატვრული სცენური სახე შექმნა მსახიობმა ს. პაპკორიამ. მისი ეპისკოპოსი ნიკოლასი საკუთარი უძლურებისაგან დაკომპლექსებული, ცბიერი და დაუნდობელია. იგი ყოველ ნაბიჯზე განხეთქილებასა და შუღლს სთესავს. სკულეს ნელ-ნელა, მეთოდურად, შხამივით აწვეთებს მოკონის წინააღმდეგ ბრძოლის იდეას, რადგან კარგად ესმის, რომ სწორედ მოკონსონს ძალუძს მისი განუხორციელებელი ოცნების აღსრულება — ძლიერი, ერთმმართველი ხასელმწიფოს შექმნა. მას სიკვდილის წინაც კი არ სურს ვინმემ მიაღწიოს იმას, რისი მიღწევაც თვითონ ვერ შეხძლო. ნიკოლასის ყოველი მოძრაობა რბილი და შემპარავია, მიუხედავად იმისა, რომ სკულესთან დიალოგში თითქოს როლები გაიცვალა: ეპისკოპოსს ხელში მახვილი უპყრია, ხარდალს კი ჭკვარი! მთელი ცხოვრება სამეფო ტახტისკენ მიიწევდა ნიკოლასი და სიკვდილის წინაც ამ ტახტს ჩასჭიდებს ხელს, მაგრამ ზედ ასვლას მაინც ვერ მოახერხებს, იქვე, ტახტთან კვდება.

ფლორა შედანიამ ძალზე მცირე სცენურ მონაკვეთში შეხძლო მთელი სიცხადით გადმოეცა ინგა ვარტეიგელის, მეფის დედის მხატვრულ სახეში მოცემული ის საოცარი სათნოება და სიკეთე, რომლის საწყისებიც რწმენასა და ძალას მატებს გამარჯვებულ მოკონ მოკონსონს. მეფემ გაიმარჯვა მთავართან ბრძოლაში, კეთილმა საწყისმა, რწმენამ, სძლია მაღალი ნიჭის მიერ დაპირისპირებულ სისხლიან გზას. ახალი ცხოვრების შენებას იწყებს მეფე და ავი თვალისგან თავდასაცავად სიმბოლურად ნალს აკედებს კარიბეჭეზე. თუმცა მაყურებელი ბოლომდე თვითდამშვიდებას არ უნდა მიეცეს, —სცენაზე ისევ რიჩარდ-რიჩმონდის ციკლი მეორდება... ეპისკოპოს ნიკოლასის წითელი ხელთათმანებით კ. შარაბიძის მდგელი გვევლინება — ბრძოლა დამთავრებული როდეა!

„ბრძოლა ტახტისათვის“ სოხუმის თეატრის საინტერესო სპექტაკლთა რიგს უნდა მივაკუთვნოთ, რომელმაც თანადროულ პრობლემატიკასთან ერთად მაყურებელს კიდევ ერთხელ დაანახა ძლიერი დასის შემოქმედებითი პოტენციალი. საერთოდ კი, სოხუმელთა ახალმა წარმოდგენებმა და მთელმა საგასტროლო რეპერტუარმა ნათელმყო ამ თეატრის მაღალი პროფესიული დონე.

კახა ტრაპაიძე,
თეატრმცოდნე.

* * *

სურათზე: სცენა სპექტაკლიდან „ყვარყვარე თუთაბერი“.

ჯაბარ ლომაძის ფოტო.

1982 წლის სახელმწიფო შინაგანი მოგებათა ტირაჟის ოფიციალური ცხრილი

63-ე მოგება ხვდა სესხის ორშოდადვსივი თანრიგის სერიებისა და ობლიგაციების შემდეგ ნომრებს:

სერიის №	ობლიგაციის №	მოგება მანეთობით	სერიის №	ობლიგაციის №	მოგება მანეთობით	სერიის №	ობლიგაციის №	მოგება მანეთობით
200276	1—100	100	237336	1—100	100	271623	090*)	1000
200753	1—100	100	240043	1—100	100	272423	093*)	2500
200826	028*)	500	240555	021*)	500	272476	034*)	500
201121	081*)	1000	240558	035*)	500	273072	1—100	100
201888	1—100	100	241455	048*)	2500	273346	060*)	1000
202080	1—100	250	242480	1—100	250	273513	094*)	500
202414	022*)	1000	243103	023*)	1000	273651	064*)	1000
202497	006*)	1000	243525	075*)	1000	273749	023*)	2500
202565	081*)	1000	244456	037*)	1000	273884	1—100	100
202915	085*)	500	244544	096*)	500	274070	049*)	1000
203372	1—100	100	245225	049*)	2500	274204	022*)	1000
203401	087*)	1000	246955	1—100	250	274641	006*)	5000
203705	038*)	500	247163	059*)	1000	275023	1—100	100
204122	068*)	1000	247849	040*)	1000	275437	036*)	2500
205529	081*)	1000	247910	1—100	100	276202	1—100	100
205579	055*)	2500	248599	044*)	2500	276370	056*)	1000
205851	1—100	100	249164	1—100	100	276371	085*)	1000
206471	025*)	500	249698	079*)	500	276728	1—100	100
207580	033*)	500	249937	008*)	1000	277386	055*)	500
209864	002*)	1000	250710	030*)	2500	277456	046*)	1000
209993	1—100	100	250722	1—100	100	278201	1—100	100
210053	033*)	1000	251990	1—100	100	278660	040*)	500
210207	030*)	1000	253281	1—100	250	278910	1—100	100
210392	087*)	500	253554	050*)	500	278981	022*)	5000
210612	1—100	250	254537	051*)	500	278987	074*)	1000
210715	010*)	1000	255192	032*)	500	279335	1—100	250
210862	1—100	250	255232	028*)	1000	279472	1—100	250
211933	1—100	100	255289	1—100	100	279991	082*)	1000
212420	049*)	1000	256078	1—100	100	280008	050*)	500
215688	073*)	1000	256158	1—100	250	281181	044*)	500
216132	028*)	2500	256943	027*)	1000	281963	1—100	250
216844	005*)	1000	257104	1—100	100	282312	007*)	500
219188	027*)	2500	257868	004*)	2500	282533	004*)	500
220438	1—100	250	258099	019*)	1000	284516	033*)	500
220624	012*)	1000	258329	066*)	1000	284581	018*)	500
220895	054*)	500	258372	013*)	500	285309	1—100	250
221489	1—100	100	258677	034*)	500	286471	072*)	500
222207	077*)	500	259276	1—100	100	286485	1—100	250
222462	1—100	100	259651	1—100	250	286873	009*)	1000
223441	036*)	1000	259940	059*)	1000	287662	1—100	100
223685	1—100	250	260101	1—100	500	288362	017*)	500
224406	1—100	250	260293	007*)	5000	288786	073*)	1000
225579	076*)	1000	260610	045*)	500	289453	058*)	10000
225893	1—100	100	260968	1—100	250	290100	080*)	500
226198	056*)	2500	261958	007*)	500	290215	1—100	250
226439	1—100	250	262014	022*)	500	290451	025*)	500
227494	059*)	1000	262547	046*)	1000	290494	1—100	500
229447	050*)	500	262781	055*)	1000	291354	1—100	250
229608	076*)	500	262968	078*)	1000	291549	100*)	1000
230280	068*)	1000	263270	100*)	2500	292921	090*)	1000
230586	1—100	100	263369	1—100	250	293068	032*)	2500
230769	1—100	100	265067	093*)	500	293138	065*)	2500
230845	003*)	500	265283	096*)	500	293273	1—100	250
232164	035*)	1000	265635	099*)	500	294285	1—100	250
232623	1—100	100	265811	1—100	250	294515	062*)	500
232679	1—100	100	266832	058*)	500	295358	1—100	100
232757	066*)	1000	267056	096*)	1000	296678	1—100	100
233780	011*)	2500	267520	1—100	100	296948	017*)	1000
234228	051*)	2500	268307	077*)	2500	297313	064*)	1000
234438	086*)	500	268870	1—100	100	297915	011*)	1000
234521	1—100	100	270240	020*)	500	298055	028*)	500
235164	068*)	2500	270449	078*)	500	298228	1—100	250
235350	090*)	500	270495	070*)	500	298585	1—100	100
235647	1—100	100	270542	034*)	2500	299297	014*)	1000
236445	035*)	5000	270640	026*)	1000	299594	1—100	100
236750	001*)	5000	271199	1—100	100	299787	002*)	500
236781	068*)	500	271574	1—100	100			

* ამ სერიის ობლიგაციების დანარჩენ 99 ნომერს ხვდა 100 მანეთი მოგება თითოეულს.

ცხრილში ნაჩვენებია ორმოცდაათმანეთიანი ობლიგაციების მოგებანი. ასმანეთიან ობლიგაციებზე 100, 250, 500 მანეთის თანბამრი ოდენობით მოგების შემთხვევაში მოგებული სერიის ყველა ნომერზე შესაბამისად გაიცემა 200, 500 და 1000 მანეთი. ასმანეთიანი ობლიგაციის ერთ-ერთ ნომერზე 500, 1000, 2500, 5.000 და 10.000 მანეთის მოგების შემთხვევაში მეორე ნომერზე მოგება იქნება 100 მანეთი და ობლიგაციაზე შესაბამისად გაიცემა 600, 1100, 2600, 5100 და 10.100 მანეთი. 25-მანეთიან ობლიგაციებზე გაიცემა ორმოცდაათმანეთიან ობლიგაციაზე მოგების ნახევარი, მოგების თანხაში შედის მოგებული ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება.

ეს ცხრილი ოფიციალური დოკუმენტია, რომლითაც სსრ კავშირის შემნახველი ბანკის დაწესებულებანი მოგებას გასცემენ დადგენილი წესით, გაზეთის მომდევნო ნომრის მიღების შემდეგ.

მოგებათა ტირაჟის მომწყობი კომისიის თავმჯდომარე — გორკის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო სბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ვ. ვ. ზუდილოვი.
კომისიის პასუხისმგებელი მდივანი ვ. ა. პრიტკოვა.

სსრ კავშირის ფინანსთა სამინისტროსა და სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკში

სსრ კავშირის ფინანსთა სამინისტრო და სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკი იუწყებიან, რომ სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის განვითარების სახელმწიფო სესხის ყველა ობლიგაციას (1953 წლის გამომვები) გაანაღდებენ სსრ კავშირის შემნახველი ბანკის დაწესებულებანი 1989 წლის 5 დეკემბრიდან.

ზამთრის სურათები

ამჟამად საქართველოში ყველგან მშრალი, მზიანი ამინდია, როგორც შემოდგომის მიწურულისათვის არის დამახასიათებელი. ორიოდე დღის წინ კი დასავლეთ საქართველოში და აღმოსავლეთ საქართველოს დასავლეთ რაიონებში გადაეუღებლივ ბარდნიდა, დიდი თოვლი დადო მთებსა და ბარში. სოხუმში მოულოდნელად ამოვარდნილმა შტორმმა, აბობოქრებულმა ზღვამ და თოვლმა დიდად დააზიანა ქალაქის მეურნეობა. გრიგალი ხეებს თხრიდა, ზოგან სახლებს სახურავი აიგლეჯა, დაწყვიტა ელექტრო და ტელეფონის ხაზები, დღეისთვის კოლხეთის დაბლობზე თოვლი თითქმის ყველგან გადნა, წიფის გარდა, სადაც, აქა-იქ კიდევ შემორჩა თოვლი.

გუშინ დილას მინიმალური ტემპერატურა ოჩამჩირეში, ზუგდიდში — 1, გალში — 2 გრადუსი იყო. ამაზე ყურადღებას იმიტომ ვამახვილებთ, — გვითხრა ჰიდრომეტეოცენტრის მთავარმა ინჟინერმა ჯემალ დოლიძემ, — რომ იქ, სადაც ჯერ კიდევ მოუკრეფავია ციტრუსები, მათი ნაყოფი საგრძნობლად დაზიანდა, ყინვამ და თოვლ-ჭყაპმა ციტრუსების შენახვის ხანგრძლივობა შეამცირა.

გურიისა და აჭარის მთიანეთში, ზემო იმერეთში ზვავსაშიშროება შეიქმნა. თოვლის საფარის სიმაღლემ ბახმაროში 215 სანტიმეტრი შეადგინა, გოდერძის უღელტეხილზე — 162 სანტიმეტრი, ჯვრის უღელტეხილზე შედარებით დგომარეობა გამოსწორდა. აქ ზვავი ალარ არის მოსალოდნელი.

დიდმა თოვლმა მთის ზონის სოფლებში რთული ვითარება შეუქმნა სახალხო მეურნეობას. მოძრაობა შეწყდა არა მარტო საოფლო და რაიონულ, არამედ რესპუბლიკურ გზებზეც. თოვლის საფარმა დააზიანა ელექტროგადამცემი და სატელეფონო ხაზები, ბევრგან გამოირთო ელექტროენერგია, რის გამოც რკინიგზაზე მოძრაობა შეწყდა.

როგორც ამიერკავკასიის რკინიგზის უფროსის მოადგილემ ოლეგ ბიჭიაშვილმა გვაცნობა, 20 ნოემბერს ღამით ელექტროენერგიის გამორთვის გამო მოძრაობა რკინიგზაზე სამი საათით შეწყვეტილი იყო ჭიათურის და ტყიბულის უბნებზე, სამტრედიის კვანძზე, ფოთის და ინგირის უბნებზე. აღსანიშნავია, რომ 21 ნოემბრის დღის 12 საათიდან ღამის 12 საათამდე ელექტროენერგიის გამორთვის გამო მოძრაობა არ იყო თბილისიდან მთელ კახეთის უბანზე. რასაკვირველია, აქ ელექტროენერგიის გამორთვა სტანციასთან არ იყო დაკავშირებული. დღეისათვის რკინიგზაზე მდგომარეობა სტაბილური ხდება, მოძრაობა ყველგან აღდგენილია.

დიდთოვლობამ დიდი ზიანი მიაყენა ხაშურის რაიონის სოფლის მშრომელებს. ჩვენი კორესპონდენტას გ. ვაშაკიძის ცნობით, შაქრის ჭარხალი ამოსაღები დარჩა 20 ჰექტარზე, სუფრის ჭარხალი — 9 ჰექტარზე, სტაფილო 17 ჰექტარზე, კომბოსტო 20 ჰექტარზე. ამას დაერთო დიდი ყინვები, რაც იმის მაჩვენებელია, რომ აღნიშნული მოსავალი შემდგომი გადამუშავებისათვის აღარ გამოდგება.

ახლა ყველგან თოვლისგან წმენდენ გზებს, აღადგენენ სატელეფონო და ელექტროგადამცემ ხაზებს, მეცხოველეობის ფერმებში მიაქვთ საკვები, ათბუნებენ პირუტყვის სადგომებს.

ზამთარი კი ვერ ვიტყვით, რომ შარშანდელზე ადრე გვეწვია. შარშან დიდთოვლობა მთასა და ბარში 11-15 ნოემბერს დაიწყო. მაგრამ, როგორც ყოველთვის, ზამთარს მოუმზადებელი გვხვდებით და შედეგიც არ ყოფნებს.

ახლა როგორია პროგნოზი.

დღეს ყველგან მშრალი ამინდია მოსალოდნელი. გურიასა და აჭარის მთებში ზვავსაშიშროებაა, იქროლებს წამში 9-14, ზოგან 17-22 მეტრი სიძლიერის აღმოსავლეთის ქარი, ტემპერატურა — დასავლეთ საქართველოს ბარში ღამით მინუს 2—7, დღისით +12—17, მთაში ღამით მინუს 1—6, დღისით +7—12, მაღალმთიანეთში ღამით მინუს 5—10, დღისით მინუს 1—6 გრადუსი.

აღმოსავლეთ საქართველოში—სუსტი ქარი, ტემპერატურა — ბარში ღამით მინუს 2—7, შიდა ქართლში მინუს 6—11, დღისით + 7—12, მთაში ღამით მინუს 5—10, დღისით მინუს 1 +6, მაღალმთიანეთში ღამით მინუს 10—15, დღისით 0 მინუს 5 გრადუსი.

თბილისში: მშრალი ამინდი, ტემპერატურა — ღამით 0 მინუს 2, დღისით 10-12 გრადუსი სითბო.

* * *

სურათზე: მოულოდნელმა შტორმმა, რომელიც თავს დაატყდა სოხუმს, დიდი ზარალი გამოიწვია, ტალღამ ნავსადგურის მიდამოებში ნაპირზე ამოაგდო 2 სეინერი.

საქინფორმის ფოტო.

ამინდი

სუსიქეთში

საკრედსი იუწყება
22 ნოემბერი

● **პოლონეთი**

საჭირო თანამოქმედება

ვარშავა. პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ვ. იარუზელსკიმ აღნიშნა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა დიდი და პასუხსაგები როლი პოლონეთში მიმდინარე გარდაქმნათა ხელშეწყობაში. იგი შეხვდა ჟურნალ-გაზეთების, რადიოსა და ტელევიზიის რედაქციათა, აგრეთვე ჟურნალისტურ ორგანიზაციათა წარმომადგენლებს ქვეყნის ცხოვრების ძირითადი პრობლემების განსახილველად და პრესაში მათ გასაშუქებლად.

პოლონეთის ისტორიაში პირველად ჩამოყალიბდა კარგი დამოკიდებულება როგორც აღმოსავლეთთან, ისე დასავლეთთანაც, თქვა პრეზიდენტმა. ეს უნდა შეგინახოთ. ქვეყანაში არის მილიონობით კვალიფიციური სპეციალისტი, რომელთა შრომა, ინიციატივა და უნარი უფრო ეფექტიანად უნდა გამოვიყენოთ. დგას ინფლაციის, წარმოების შეკვეცის სერიოზული პრობლემები, სრულიად არ არის ჩამოყალიბებული პოლიტიკური ძალების თანაფარდობა. საშიშად მოქმედებენ სხვადასხვაგვარი ექსტრემისტული მიმდინარეობანი, მწვავდება წინააღმდეგობანი ქალაქსა და სოფელს შორის. მაგრამ არსებულ პირობებში არის შესაძლებლობა თავი გავართვათ სიძნელეებს, მაგალითად, ფართო კოალიციის ფარგლებში თანამოქმედების გზით.

● **ლიბანი**

ეროვნულ ძალთა მოთხოვნა

ბეირუთი. ლიბანში კვლავ ცდილობენ შექმნან ეროვნული ერთიანობის მთავრობა. აქ გამართულ ეროვნული ფრონტის სხდომაზე მასში შემავალმა ორგანიზაციებმა მოითხოვეს კაბინეტის შემადგენლობაში ფართო მონაწილეობა მიიღონ ეროვნულ-პატრიოტული ძალების წარმომადგენლებმა. ლიბანში დასახული დადებითი ცვლილებების გზაზე სხდომის მონაწილეებმა მთავარ დაბრკოლებად დასახელეს გარდამავალი მთავრობის მეთაურის მ. აუნის პოზიცია.

გენერალმა აუნმა წერილით მიმართა საზღვარგარეთ მცხოვრებ ლიბანელებს. წერილში იგი კვლავ ამტკიცებს, რომ ქვეყნის პრეზიდენტად რ. მუავადის არჩევა „არაკონსტიტუციური“ იყო. აუნის თქმით, „ლიბანის თავისუფალი თანაარსებობა საფრთხეშია“.

პარლამენტის თავმჯდომარემ ჰ. ალ-ჰუსეინიმ უპასუხა ეროვნულიტთა შეკითხვებს და განაცხადა, რომ „გამორიცხული არ არის სამხედრო სჯუალების გამოყენება კანონიერების აღსადგენად აღმოსავლეთ ზონაში“.

● **უგანდა**

ხალხთან კონტაქტით

კამპალა. უგანდის მომავალი კონსტიტუცია ნამდვილად სახალხო და სიცოცხლისუნარიანი უნდა იყოს დიდი ხნის განმავლობაში, განაცხადა რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ო

ერი მუსეველნიმ ენტებში საკონსტიტუციო კომისიის წევრებთან შეხვედრისას. უნდა უზრუნველვყოთ ქვეყნის ძირითადი კანონის პროექტის თავისუფალი განხილვა, რათა „დავიცვათ იგი ნებისმიერ დაჯგუფებათა მაქინაციებისაგან“, თქვა ი. მუსეველნიმ. ეს შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კომისიის წევრები იმუშავებენ ხალხთან პირდაპირ კონტაქტით.

პრეზიდენტმა უარყო ხმები იმის შესახებ, თითქოს ეროვნული წინააღმდეგობის მოძრაობა მთავრობას უკვე მოემზადებინოს თავისი კონსტრუქციის პროექტი იმ დოკუმენტის საწინააღმდეგოდ, რომელიც კომისიამ უნდა შეიმუშაოს. როგორც პრეზიდენტმა აღნიშნა, მთავრობა ისწრაფვის მკვიდრი საძირკველი შეუქმნის ეროვნულ ინსტიტუტებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოს მოსახლეობის ყველა ფენის მონაწილეობა დემოკრატიის აღორძინებასა და ეროვნული ერთიანობის განმტკიცებაში. ხორციელდება ღონისძიებანი სამრეწველო საწარმოთა და ეკონომიკის ინფრასტრუქტურის აღდგენისათვის.

● **სალვადორი**

მეამბოხეთა პოზიცია

მეხიკო. სალვადორელი მეამბოხეები მზად არიან დაიწყონ დიალოგი ამერიკის სახელმწიფოთა ორგანიზაციის გენერალურ მდივანთან ჟოაო ბაენა სოარეს